БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 37 (16.120) • 13 февраль 1975 йил, пайшанба • Баҳоси 2 тийин

ЎЗБЕКИСТОН ИШЧИЛАРИНИНГ 1975 ЙИЛГИ МАРРАЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ИШЧИЛАРИ ТЎҚҚИЗИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК СЎНГГИ ЙИЛИДА ЎЗ ЗИММАЛАРИГА ОШИРИЛГАН СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИБ, ЯНГИ МАРРАЛАРНИ ЗАБТ ЭТИШ УЧУН ҒАЙРАТ КЎРСАТИБ ИШЛАЁТИРЛАР.

8,9 %

5,7 %

САНОАТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲАЖМИ ПЛАНДА МЎЛЖАЛЛАНГАН 5,7 ПРОЦЕНТ ЎРНИГА 8,9 ПРОЦЕНТ КЎПАЙТИРИЛАДИ;

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ 500 МИЛЛИОН СЎМЛИК МАҲСУЛОТ ТАЙЁРЛАНАДИ;

СССР

БУЮМЛАРНИНГ 240 ХИЛИ ДАВЛАТ СИФАТ БЕЛГИСИ АТТЕСТАЦИЯСИДАН ЎТКАЗИЛАДИ.

1975 — БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИ

БЕШ ЙИЛЛИК — МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

ОБЛАСТЬ, РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТЛАРИГА, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ОРГАНЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИГА: ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШИНИ ЯНАДА ИНТЕНСИВЛАШТИРИШ, ИХТИСОСЛАШТИРИШ ВА КОНЦЕНТРАЦИЯЛАШ ЮЗАСИДАН ТАЪСИРЧАН ЧОРАЛАР КЎРИШ, ДАЛАЛАРНИНГ ҲОСИЛДОРЛИГИНИ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МАҲСУЛОТИ СИФАТИНИ ОШИРИШ, ЕР, СУВ РЕСУРСЛАРИДАН, МИНЕРАЛ ЎҒИТ ВА ТЕХНИКАДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ УЧУН КУРАШНИ КЕНГ АВЖ ОЛДИРИШ, ШУ АСОСДА ТОБОРА КЎПРОҚ МИҚДОРДА ПАХТА, ДОН, КАРТОШКА, САБЗАВОТ-ПОЛИЗ ҲАМДА БОШҚА ДЕҲҚОНЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШ ВА ДАВЛАТГА СОТИШ УЧУН БАРЧА ЗАРУР ЧОРАЛАРНИ КЎРИШ ВАЗИФАСИ ТОПШИРИЛСИН.

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVII пленуми қароридан).

Абдували Худойберганов — Ўзбекистон ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинатининг зарбдор ишчиларидан бири. У фидокорона меҳнат қилиши натижасида шахсий беш йиллик планини муддатидан илгари бажарди.

И. Глауберзон фотоси.

СЎЗ — ТАЖРИБАКОР ДЕҲҚОНЛАРГА

ЮКСАЛИШ РЕЖАЛАРИ

Колхозчиларимиз КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан социал-иқтисодий программанинг самараларини реал сезиб, зўр кўтаринки руҳ билан меҳнат қилмоқдалар. Беш йилликнинг якунловчи босқичи — 1975 йилда ҳам истиқбол уфқларини кўзлаб, зарбдорларча ишлашга отландик. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати колхозчи-деҳқонларимиз, чорвадорларимиз ва боғбонларимизни янги зафарларга даъват этди.

Биз беш йилликнинг ўтган тўрт йили якунларидан ғоят мамнунмиз. Катта ғайрат билан ишладик. Натижа қувончли бўлди. Мавжуд майдонларда деҳқончилик маданияти юксалтирилди. Пахтазорлар бирмунча кенгайтирилиб, ҳосилдорлик 27 центнердан 35,2 центнерга кўтарилди. Давлатга тўрт йилда жами 21 минг 604 тонна пахта сотилди.

Ютуқларимиз ўзимизники. Бироқ биз эришилган ғалабалар билан чекланиб қолмаймиз, бундай қилишга ҳаққимиз йўқ. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида қўлга киритилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш, юксалишнинг истиқбол режаларини кўзлаб, янада баракалироқ ва самаралироқ ишлашга даъват этилган. «...Янги, 1975 йил — КПСС XXIV съезди белгилаб берган тўққизинчи беш йиллик вазифаларини тўла-тўкис бажаришимиз лозим бўлган йилдир, — дейилади Мурожаатда, — шу тариқа навбатдаги, ўнинчи беш йилликда муваффақиятли ишлаш учун, партиянинг узоқ муддатли социал-иқтисодий сиёсатини юзага чиқариш учун мустаҳкам замин яратилади». Партиямизнинг бу йўл-йўриқлари ва кўрсатмалари барча касб эгалари қатори колхозчи-деҳқонлар учун ҳам жанговар программа ҳисобланади. Партия сўзи — бизнинг сўзимиздир.

Деҳқонларимиз ўртасида ҳеч қачон ҳозиргидек катта меҳнат кўтаринкилиги вужудга келмаган эди. Мурожаатдаги қалбларни тўлқинлантирувчи сатрлар халқимизни партия ва ҳукумат қарорларига амалий иш билан жавоб беришга отлантирди.

Эндиликда улар зиммасига конкрет мажбуриятлар, аниқ вазифалар олмоқдалар. Бутун куч-ғайрат, билим тажрибаларини ана шу вазифаларни бажаришга сарфламоқдалар. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти кам қувват, қолоқ бригадаларни юқори ҳосилли бригадалар қаторига кўтариш билан қўшимча равишда камида 80—100 тонна пахта етиштиришни белгилади. Бундан ташқари ерга-ер қўшиш, пахта майдонларини муттасил кенгайтириб боришга катта аҳамият берилади. Биз дўппини ерга қўйиб деҳқонча ҳисоб-китоб қилсак, колхозимизда ҳар бири 30-40 сотих келадиган 460 та майда карталар бор экан. Уларни 20-30 гектарли йирик карталарга айлантириш чоралари кўрилмоқда. Ҳозирги кеча-кундузда 3 та бульдозер, 4 та скрейпер бир нечта ҳайдов тракторлари карталарни йириклаштиришда ишлаб турибди. Бу хайрли ишга мутахассис — ер тузувчи Абдусамат Абдурасулов бошчилик қилаётир.

Яна қандай резервларимиз бор? Коммунистлар ўз олдиларига ана шундай савол қўйишди. Имкониятларни ишга солишда барча мутахассислар, механизаторлар, агрономлар, ер тузувчилар, коммунист ва комсомол-ёшларнинг актив иштироки таъминланди. Мулоҳазалар, изланишлар жамлаб чиқилди. Коммунист бригадир И. Мирзааҳмедов жумладан шундай таклиф киритди:

— Икки йилдан буён колхозимиздаги 18 та бригаданинг фақат 4 таси чигитни 90х90 схемасида кенг қаторлаб экиб, ҳар гектар ердан бир хил шароитдаги қўшни бригадаларга нисбатан 4-5 центнер кўп ҳосил етиштирмоқда. Агар, қолган бригадаларимиз ҳам ана шу илғор усулга ўтказилса, колхоз бўйича ҳосилдорлик ўртача 4,2 центнерга кўтарилади...

Бу таклиф ҳаммамизни ўйлатиб қўйди. Дарҳақиқат, бу усул ер, сув, ўғит, техникадан самарали фойдаланиш, илғор тажрибаларни кенг қўлланиш имконини беради. Бу йил барча бригадаларда чигит кенг қаторлаб экилади. Натижада машина теримида катта силжишларга эришилади. Ўтган йили Э. Нишонов, А. Масаидов, Қ. Отахонов каби пешқадам механик-ҳайдовчиларимиз 450-500 тоннадан пахта терган бўлсалар, уруғни янги прогрессив усулда экиш туфайли дала ишларини механизациялаш даражаси икки баравар ортади, мамлакатга кўп, арзон, сифатли хом ашё етказиб бериш таъминланади. Шуни ҳисобга олиб колхоз устахонасида кўкламга тайёргарлик қизғин бошланиб кетди. Ремонтчилар қўлидан чиққан 21 та ҳайдов, 80 та чопиқ трактори, 27 та сеялка, 45 та культиватор, 133 комплект бороналар баҳорга шай бўлиб турибди. Ариқ-зовурларни тозалаш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш маҳаллий ўғит чиқариш, шўр ювиш ишлари қизгин тус олди.

Колхозда кадрларни тарбиялаш, жой-жойига қўйиш соҳасида бирмунча ишлар қилиняпти. Бош агроном Абдуҳошим Аҳмедов, механик Абдураҳмон Мусурмонов, бош инженер Жумабой Хўжамовлар ўтган йили қолоқ, кам ҳосилли участкаларга бригада бошлиғи қилиб юборилганди. Улар виждонан, ҳалол ишладилар. Бир йилда пахта ҳосилини 8-10 центнерга кўтаришга эришдилар. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти мутахассис кадрларни қолоқ участкаларга юбориш, уларнинг ишчанлик ва ташкилотчилик сифатларидан мақсадга мувофиқ фойдаланишни давом эттиради. Шундай қилиб колхозимиз беш йилликнинг якунловчи йилида ўтган йилдагидан 200 тонна кўп — 6000 тонна пахта етиштириб давлатга сотади. 530 центнер дон, 770 центнер гўшт, 3400 центнер сут ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотилади.

Колхозимиз правлениеси ва партия ташкилоти, барча меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қўйган улуғвор программани тўла-тўкис адо этилишига муносиб ҳисса қўшадилар.

Т. ЮСУПОВ,
Марҳамат районидаги «Октябрь 50 йиллиги» колхозининг раиси,
Т. БОТИРОВ,
колхоз партия ташкилотининг секретари.

ТИНЧЛИК ВА ХАВФСИЗЛИК УЧУН

ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

11 февраль куни Кремлда **Н. В. Подгорний** раислигида СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлиб ўтди.

Президиум СССР Министрлар Совети ратификация этиш учун тақдим қилган бактериологик (биологик) ва токсинли қуролларни яратишни, ишлаб чиқаришни ва запасларини жамғаришни тақиқлаш ҳамда уларни йўқотиш ҳақидаги конвенцияни кўриб чиқди. Бу конвенция СССР ҳукумати номидан 1972 йилнинг 10 апрелида Москвада, Вашингтонда ва Лондонда имзоланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри **А. А. Громико** Совет ҳукумати номидан доклад қилди.

Совет Иттифоқи ленинча тинчликсевар ташқи сиёсат принципларига амал қилгани ҳолда қуролланиш пойгаси тўхтатилишининг қатъий тарафдоридир, деди А. А. Громико. СССР бунёдга келган дастлабки кунлардан бошлабоқ неча бор қилган муҳим ташаббуслари мана шу мақсадга қаратилганди. КПСС XXIV съезди совет халқининг иродасини акс эттириб, бундай деб таъкидлади: «Ҳам ядро, ҳам оддий қуроллар ишлаб чиқариш пойгасини тўхтатиш учун, ёппасига ва тўла қуролсизланиш учун кураш бундан буён ҳам КПСС, Совет давлати ташқи сиёсий фаолиятининг муҳим йўналишларидан бири бўлиб қолади».

Кейинги ўн йилда СССРнинг ғоят актив қатнашувида қуролланиш пойгасини чеклаш ва қуролсизланиш соҳасида баъзи битимларга эришилди. Бу битимларни халқлар ғоятда маъқуллаб кутиб олди. Ядро синовларини тақиқлаш тўғрисида Москвада тузилган шартнома, ядро қуролни тарқатмаслик тўғрисида тузилган шартнома, космик фазода ва денгиз тубида ядро қуролини жойлаштирмаслик тўғрисида тузилган шартномаларни шулар қаторига киритмоқ. зарур.

Стратегик қурол-яроғларни чеклаш ва ядро урушининг олдини олиш тўғрисида тузилган Совет—Америка битимлари тинчликни мустаҳкамлаш ва халқаро кескинликни юмшатиш процессини чуқурлаштиришда жуда катта аҳамиятга эга.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

БАКТЕРИОЛОГИК (БИОЛОГИК) ВА ТОКСИНЛИ ҚУРОЛЛАРНИ ЯРАТИШНИ, ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ВА ЗАПАСЛАРИНИ ЖАМҒАРИШНИ ТАҚИҚЛАШ ҲАМДА УЛАРНИ ЙЎҚОТИШ ҲАҚИДАГИ КОНВЕНЦИЯНИ РАТИФИКАЦИЯ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

СССР Министрлар Совети ратификация қилиш учун тақдим этган, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати номидан 1972 йил 10 апрелда Москвада, Вашингтон ва Лондонда имзоланган ҳамда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг ташқи ишлар комиссиялари томонидан маъқулланган бактериологик (биологик) ва токсинли қуроллар яратишни, ишлаб чиқаришни ва запасларини жамғаришни тақиқлаш ҳамда уларни йўқотиш ҳақидаги конвенция **ратификация қилинсин.**

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1975 йил 11 февраль.

Бугун бактериологик (биологик) ва токсинли қуролларни яратишни, ишлаб чиқаришни ва запасларини жамғаришни тақиқлаш ҳамда уларни йўқотиш тўғрисидаги халқаро конвенция СССР Олий Совети Президиумининг муҳокамасига қўйилди. СССР Олий Совети ҳар иккала палаталарининг ташқи ишлар комиссиялари шу йил 3 февралда мазкур конвенцияни якдиллик билан маъқуллаган.

Кейинги йилларда бактериологик қуролни тақиқлаш масаласига катта эътибор берилди. Оммавий қирғин қуролининг мана шу тури кишиларга алоҳида хавф-хатар келтириши шундай эътибор берилишига сабаб бўлди.

СССР ва бошқа социалистик мамлакатларнинг қуролсизланиш комитетидаги музокараларда қаттиқ куч-ғайрат кўрсатишлари натижасида, деди сўнгра А. А. Громико, химиявий ва бактериологик қурол проблемасини узил-кесил ҳал этиш йўлидаги дастлабки қадам сифатида бактериологик қурол-яроғларни тамомила тақиқлаш тўғрисида келишиб олишга муваффақ бўлинди. 1971 йилнинг мартида социалистик мамлакатлар бактериологик (биологик) ва токсинли қуролларни яратишни, ишлаб чиқаришни ва запасларини жамғаришни тақиқлаш ҳамда уларни йўқотиш тўғрисидаги конвенция лойиҳасини қуролсизланиш комитети муҳокамасига қўйдилар. Мана шу лойиҳа асосида конвенция ишлаб чиқилди ва уни 1971 йилнинг декабрида БМТ Бош Ассамблеяси маъқуллади ҳамда 1972 йилнинг апрелида имзолаш учун очиқ деб эълон қилинди.

Конвенцияда қатнашувчи давлатларнинг профилактика, ҳимоя мақсадлари ёки бошқа тинч мақсадларга ишлатилмайдиган микробиологик ёки бошқа биологик агентлар ёхуд токсинларнинг турлари, ёки миқдори, келиб чиқиши ёинки ишлаб чиқариш методи қандай бўлишидан қатъий назар, уларни ҳеч қачон ва ҳеч бир вазиятда ҳам яратмасликлари, ишлаб чиқармасликлари, жамғармасликлари, бирон бошқача тарзда харид этиб олмасликлари ва сақламасликлари тўғрисидаги мажбурияти аниқ шаклда қайд этилган. Шундай қилиб, бу тақиқлаш қурол сифатида ишлатилиши мумкин бўлган беистисно ҳамма биологик агентлар ва токсинларни ўз ичига олади.

Бугун СССР Олий Совети Президиуми кўриб чиқаётган конвенция бактериологик қурол каби оммавий қирғин қурол турларидан бири тамомила йўқотилиши кераклигини кўзда тутади. Конвенциянинг қуролсизланиш соҳасида ҳозирги вақтгача тузилган ҳамма конвенциялардан тафовути ҳам айни мана шундадир.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 1974 йил 14 июнда Москва шаҳар Бауман сайлов округи сайловчиларининг ҳузурида нутқ сўзлаб, бундай деган эди: «Биз қуролсизланиш соҳасида реал силжишларни қўлга киритиш учун ҳормай-толмай курашмоқдамиз. Қуролланиш пойгасининг тарафдорлари, қурол-яроғларни чеклаб қўйиш, айниқса қисқартириш оқибати яхши бўлмайди, деб важ қиладилар. Ҳақиқатда эса, қуролларни тўхтовсиз кўпайтиравериш беқиёс катта хатарли оқибатга олиб келади. Шуни назарда тутиб, биз ҳамма давлатларни, ҳамма ҳукуматларни қуролланиш пойгасига чек қўйишга ёппасига ва батамом қуролсизланишдан иборат буюк мақсад сари йўл олишга қайта-қайта даъват қилмоқдамиз».

Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари **Б. Н. Пономарев,** СССР Олий Совети палаталари ташқи ишлар комиссияларининг конвенция юзасидан чиқарган хулосасини Президиумга маълум қилди. У айтдики, Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг ташқи ишлар комиссиялари 3 февралдаги ўзларининг қўшма мажлисида бактериологик (биологик) ва токсинли қуролларни яратишни, ишлаб чиқаришни ва запасларини жамғаришни тақиқлаш ҳамда уларни йўқотиш тўғрисида тузилган конвенцияни муҳокама қилди. Оммавий қирғин қурол турларидан бирини тақиқлаш ва йўқотиш тўғрисида тарихда биринчи тузилган битимнинг амалга оширилиши совет халқи, Европа халқлари ва бутун дунё халқларининг иккинчи жаҳон урушини бошлаган фашизм ва милитаризм кучлари устидан қозонган улуғ ғалабасининг 30 йиллиги арафасида рўй бераётганлиги ғоят чуқур маънога эгадир.

Иккинчи жаҳон урушининг беҳисоб қурбонлари хотираси, янги уруш фалокатлари бўлишига йўл қўймаслик тўғрисида ғамхўрлик қилиш ташқи ишлар комиссиялари аъзоларининг бугун муҳокама қилинаётган конвенцияга ёндашувларини белгилаб берди. Улар ўз нутқларида конвенция қуролланиш пойгаси доирасини қисқартириш йўлида, бинобарин, янги уруш очилишига ғов қўйиш йўлида босилган муҳим амалий қадам эканлигини таъкидладилар. Шу билан бирга бактериологик қуролни тақиқлаш ва йўқотиш тўғрисидаги битим алоҳида бир чора бўлмай, амалда бўлган ва бошқа хил оммавий қирғин воситаларининг—даставвал ядро қуролининг кўпайишини чеклашга қаратилган шартномалар комплексининг таркибий қисмидир.

Ташқи ишлар комиссияларининг қўшма мажлисида конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги масаланинг муҳокама этилиши КПСС XXIV съезди Тинчлик программасини бутун совет халқи якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганлигини ҳамда КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукумати, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев шу программани амалга ошириш юзасидан астойдил ва моҳирлик билан ўтказаётган фаолиятларини қизғин маъқуллаётганликларини кўрсатди.

Ташқи ишлар комиссиялари конвенция тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш вазифаларига тамомила мос келиши ва қуролланиш пойгасини сусайтириш ҳамда қуролсизланиш учун курашни давом эттиришга янгидан-янги қулай имкониятлар очиб беришини назарда тутиб, бактериологик (биологик) ва токсинли қуролларни яратиш, ишлаб чиқариш ва запасларини жамғаришни тақиқлаш ҳамда уларни йўқотиш ҳақидаги конвенцияни ратификация этишни якдиллик билан СССР Олий Совети Президиумига тавсия қиладилар.

(Давоми иккинчи бетда).

МУСОБАҚА ҒОЛИБЛАРИ

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги беш йилликнинг белгиловчи, тўртинчи йилида сигирларни машинада соғиш усталарининг мусобақасини якунлади. Шуниси қувончлики, юксак маррага — йилига юз тоннадан сут соғиб олишга эришган ҳамда ана шу маррадан ўзиб кетган сут соғувчилар сони бир неча ўнлаб саналади.

Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти «Красный водопад» экспериментал хўжалигидан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони сут соғувчи А. И. Чудная ҳаммадан кўра кўпроқ — 528 тонна сут соғиб олди. У эришган муваффақият мамлакатда энг юксак кўрсаткичлардан биридир. Донгдор чорвадор 150 сигирнинг сутини «Тандем» қурилмаси ёрдамида соғиб олди. А. И. Чудная беш йилликнинг якунловчи йилида ҳар бир сигирдан 3750 килограммдан — ўтган йилдагидан 230 килограмм кўп сут соғиб олишни мўлжаллаб турибди. У ўз боқимига яна ўнта сигирни олди.

Бухоро область, Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозидан М. Ғаффорова қарийб 300 тонна сут соғиб берди. У ўз боқимидаги 75 та сигирнинг ҳар биридан 3974 килограммдан сут соғиб олиб, ҳар центнер сут етиштиришга бор-йўғи тўрт киши-куни сарфлади.

Тошкент область, Орджоникидзе районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозидан М. Исоқова 163 тонна сут соғиб олди. Лекин унинг боқимидаги сигирлар республикада энг серсут сигирлар бўлиб чиқди — ҳар бир сигирдан 6032 килограмдан сут соғиб олинди.

Сигирларни машинада соғиш усталари бўлган эркаклар орасида Урганч районидаги Нариманов номли колхоздан Раззоқ Ёқубов ҳаммадан кўпроқ — 256,1 тонна сут соғиб берди.

Машинада сут соғиш усталари фермаларда энг юксак меҳнат унумдорлигига эришиш, ишлаб чиқариш топшириқларини анча ошириб бажариш учун ўтказилаётган мусобақага бошчилик қилмоқдалар. Улардан ҳар бири илғор тажриба мактаблари яратишдики, бу мактабларда ёш чорвадорлар сабоқ олмоқдалар.

(ЎзТАГ).

ЮКСАК МУКОФОТ ТОПШИРИЛДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний Польша Халқ Республикасининг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Зенон Новакка 11 февраль куни Кремлда Октябрь революцияси орденини топширди. Элчи Польша Халқ Республикаси билан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ўртасида қардошларча дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириш соҳасидаги катта хизматлари учун ҳамда туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан шу юксак мукофотга сазовор бўлди.

Н. В. Подгорний Зенон Новакни Октябрь революцияси ордени билан мукофотланганлиги муносабати билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми номидан, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев номидан қизғин ва самимий табриклади.

Н. В. Подгорний Зенон Новакка сиҳат-саломатлик, бахт ва унинг поляк халқи саодати, Совет—Польша дўстлигини янада мустаҳкамлаш манфаатлари йўлидаги фаолиятида янги катта муваффақиятлар тилади.

Зенон Новак ўзининг жавоб нутқида юксак мукофот учун СССР Олий Совети Президиумига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросига самимий ташаккур изҳор қилди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XVII ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

КОММУНИСТ — ПАРТИЯ ЖАНГЧИСИ

«Область, шаҳар ва район партия комитетлари:
— бошланғич партия ташкилотларининг роли ва жанговарлик қобилиятини оширишлари, хўжалик вазифаларининг бажарилиши учун социалистик мусобақани ташкил этишни яхшилаш ва новаторларнинг илғор тажрибаларини ёйиш учун уларнинг масъулиятини оширишлари керак. Коммунистларнинг ташаббускорлиги ва активлиги янада ривожланишига, партия интизомининг мустаҳкамланишига эришишлари, партия ҳужжатларини айирбошлаш давомида ўзини оқлаган янги формалардан кундалик ишларда кенг фойдаланишлари керак».

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVII пленумининг қароридан).

КПСС Марказий Комитетининг «Партия ҳужжатларини алмаштириш якунлари тўғрисида»ги ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVII пленумининг қарорларида партия ҳужжатларини алмаштириш жараёнида тўпланган тажриба партияни янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун катта аҳамиятга эга эканлиги ва бундан буён ҳам ана шу тажрибалардан партия ташкилотларининг роли ва жанговарлик қобилиятини, коммунистларнинг ташаббускорлиги ва активлигини янада ошириш, партия интизомини мустаҳкамлаш борасида кенг фойдаланиш зарурлиги таъкидланди.

Партия ҳужжатларини алмаштириш чоғида ташкилий-сиёсий ва тарбиявий ишнинг хилма-хил усул ва услубларидан бири коммунистлар билан якка тартибда суҳбатлар ўтказиш партия аъзоларининг ишлаб чиқариш ва ижтимоий активлигини ўстиришда, масъулияти ва интизомини оширишда, партия ташкилотларининг фаолиятини кучайтиришда муҳим роль ўйнади. Холисона ва сидқидилдан ўтказилган бундай суҳбатлар самарали тарбия воситаси бўлди. Коммунистлар партия ташкилотлари фаолиятини янада яхшилаш юзасидан конкрет таклиф ва мулоҳазалар ҳам айтдилар. Бу таклифлар умумлаштирилиб, изчиллик билан амалга оширилмоқда. Қуйида коммунист таклифининг тақдири ҳақида ҳикоя қилинади.

● ●

ТАШКИЛОТЧИ, ТАШАББУСКОР

Б. КАШИРИН: Чирчиқ қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг асбобсозлик цехида слесарь бўлиб ишлайман. Цехимизда коммунистлар катта куч. Цех партия ташкилоти сафида 22 коммунист бор. Партия аъзолари беш йилликни муддатидан илгари бажариш ҳаракатига етакчилик қилмоқдалар. Аммо партия ташкилоти бюросига кичкина эътирозим бор. Кейинги пайтда партия йиғилишлари вақтида ўтказилмаяпти. Баъзи йиғилишлар эса пухта тайёргарликсиз, пала-партиш ўтяпти. Йиғилишларнинг тарбиявий роли, таъсирчанлигини ошириш керак. Завод партия комитети бу соҳада талабчанликни бўшаштириб юборди.

(Чирчиқ шаҳар партия комитетида ўтказилган суҳбатдан).

Коммунистлар билан якка тартибдаги суҳбатлар ўз навбатида партия ташкилотлари фаолиятини ҳам яхшилаш имконини берди. Бундай суҳбатлар район партия комитетида, шунингдек завод партия комитети ва цех партия ташкилотларида ҳам ўтказилди. Партия комитетида суҳбатда бўлган коммунистлар ўз навбатида цех партия ташкилоти ва партком фаолиятини яхшилаш тўғрисида фойдали ва принципиал таклиф ва мулоҳазаларни билдирдилар. Бу таклиф ва мулоҳазаларнинг мазмун ва моҳияти бир нарсага — партия ташкилоти жанговарлигини, коллективга таъсир кучини янада ошириш, ишлаб чиқаришга партиявий раҳбарликни яхшилаш вазифасига қаратилган эди. Борис Каширин асбобсозлик цехи партия ташкилотидаги аҳвол ҳақида куйинганича бор экан. Худди шундай коммунистлардан П. Тананайко, Ю. Боченколарнинг 6- ва 8-цех партия ташкилотларида ёш коммунистлар билан ишлашнинг бўшаштириб юборилгани ҳақидаги мулоҳазалари ҳам тўғри бўлиб чиқди.

Партия комитети коммунистларнинг бу таклиф ва мулоҳазаларини умумлаштириб, партком мажлисида атрофлича муҳокама қилди. Партия йиғилишини ва қарор лойиҳасини тайёрлаш ишига партком ва бюро аъзолари билан бирга бошқа коммунистлар ҳам актив иштирок қиладиган бўлдилар. Танқид ва ўз-ўзини танқид кучайтирилди. «Штатли нотиқ»ларнинг бир хил, сийқаси чиққан нутқларидан воз кечиб, партия ташкилоти ва маъмурият ишига фойдаси тегадиган фикр ва мулоҳазаларга кўпроқ эътибор бериладиган бўлди. Партия йиғилишларининг тарбиявий ролини кучайтириш масаласи муҳокама қилинган партком мажлиси қарори барча цех партия ташкилотлари йиғилишларида коммунистлар муҳокамасига киритилди.

Перспектив ва жорий план асосида вақти-вақти билан қарорлар ижросини таъминлаш, коммунистлар, айниқса ёш коммунистлар ўртасида тарбиявий ишнинг аҳволи, социалистик мусобақани ташкил қилиш, унинг ошкоралиги, таъсирчанлиги ва самарадорлигини ошириш юзасидан у ёки бу цех партия ташкилоти секретарининг ҳисоботини партком мажлисида эшитиш одат тусига кирди. Энг муносиб ишчилар ҳисобига партия ташкилоти сафини ўстириш, ёш коммунистлар билан ишлаш яхшиланди. Цех партия ташкилотлари секретарлари Ж. Мадиев, В. Черкашин, цех бошлиқлари В. Безуменко ва А. Сумбулов ўртоқларнинг ҳисоботлари муҳокама қилиниб, зарур тадбирлар белгилангандан сўнг бир қатор цехларда ишлаб чиқариш бир маромда олиб бориладиган бўлди. Аввалги штурмчилик, ой охирига келиб дам олиш кунларида ҳам ишга чиқиш ҳоллари такрорланмаётир. Булар эса кунлик ва ойлик ишлаб чиқариш топшириқларини ўз вақтида бажариш имконини бермоқда.

Б. ЧЕТИН,
Чирчиқ қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи партия комитети секретари.

ТАРБИЯ МАКТАБИ

Ш. НУРИДДИНОВ: Иттифоқимизда социалистик мусобақани ташкил этишнинг янги-янги самарали ва таъсирчан усул ва формалари вужудга келяпти. Ёш ишчиларга мураббийлик қилиб, уларга ҳунар ва тажриба ўргатиш ҳаракати ана шундай ибратли ҳаракатдир. Партия ташкилоти ана шу мураббийлик ҳаракатига эътиборни кучайтириши зарур деб ҳисоблайман.

(Бекобод шаҳар партия комитетида ўтказилган суҳбатдан).

КПСС Марказий Комитети 1974 йил декабрь Пленумидан кейин беш йилликни муваффақиятли якунлаш учун социалистик мусобақа авж олган бир пайтда заводимиз коммунистлари ишлаб чиқариш суръатини янада тезлаштириш, меҳнат унумдорлиги ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ҳақида таклиф ва мулоҳазалар билдира бошладилар. Биз бундай таклифларни кўпроқ партия комитетида ўтказилаётган коммунистлар билан якка тартибдаги суҳбатлар чоғида эшитяпмиз. Партия ҳужжатларини алмаштириш даврида ўзини оқлаган ва коммунистлар билан ишлашда партия ташкилотига қўл келган бундай усуллардан ҳозир ҳам кенг фойдаланаётирмиз.

Корхона партия ташкилоти коммунистларнинг таклиф ва мулоҳазаларини умумлаштириб, уларнинг характерини ўрганиб, ўз фаолиятида кенг кўламда қўлланмоқда.

Бу йил корхонамизда Ўрта Осиёдаги энг йирик сирланган идишлар цехининг иккинчи навбати фойдаланишга топширилади. Янгидан мингга яқин ёш ишчилар коллективга қабул қилинади. Ана шу сабабли ғоявий-тарбиявий ишларни янада жонлантириш, коммунист Ш. Нуритдинов таклиф қилганидек, мураббийлик ҳаракатини кенг ёйиш алоҳида аҳамиятга эгадир.

Партия комитети ўзининг ўтган йил декабрь ойида бўлиб ўтган мажлисида ишчи синфининг муносиб ёш авлодини тарбиялашнинг ана шу усулини янада такомиллаштириш тўғрисида қарор қабул қилди. Коммунистларнинг таклифи билан ҳар бир цехда мураббийлар кенгаши ташкил қилинди. Катта тажрибага эга бўлган мастер ёки кекса ишчилар ёшлар билан ўзаро шартнома тузиб, уларга касб ва тажрибаларини ўргатабошладилар. Н. Кациперский, А. Бекиров, М. Орипов, А. Маров ва бошқалар тарбиялаб вояга етказган ёшлар ҳозир мартен цехининг илғор ишчиларидир. Ўтган йили ишга келган ака-ука Шчипачевлар эса ўз мураббийларининг талаби билан кечки ишчи ёшлар мактабини муваффақиятли тугатдилар. Анатолий Шчипачев ўз мураббийсининг тавсияси билан КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилинди.

Биз заводимизга ишга келган ҳар бир ёш ишчи малакали, кўпни кўрган, ғоявий етук ва меҳнатда тобланган ишчи коммунистларимиз оталигида бўлишига, уларнинг яқиндан берган ёрдамида камол топишига, мураббийлик ҳаракатини авж олдириш билан ишчи синфининг муносиб ўринбосарларини тайёрлашга бундан буён ҳам алоҳида эътибор берамиз.

О. ИБРАГИМОВ,
Бекобод металлургия заводи партия комитети секретари.

КАДРЛАР ҲАЛ ҚИЛАДИ

М. ИСМОИЛОВ: Колхозимизда кейинги пайтда пахта ҳосилдорлиги кўтарилмай келяпти. Бунга сабаб колхоз партия ташкилоти ва правлениеси кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш ишига етарли эътибор бермаётганлигидир. Бригадир — колхозда асосий фигура. Бироқ хўжалигимизда бригадирлик вазифасига баъзан етарли тажрибаси бўлмаган кишилар ҳам тайинланмоқда. Масалан, мен механизатор бўлиб ишлаётган бригада бошлиғи Мамасодиқ Турғуновни олайлик. У коллектив билан маслаҳатлашмай иш тутади, ўз айтганини қилдиришга уринади. Раҳбарнинг вазифаси буйруқ беришдан иборат деб билади. Ҳолбуки бригадада беш коммунистни бирлаштирган партия ташкилоти, тажрибали деҳқонлар бор.

(Поп район партия комитетида бўлган суҳбатдан).

Ишнинг муваффақиятини асосан кадрлар ҳал қилади. Ишбилармон, тажрибали, коллектив билан ишлай олиш маҳоратини эгаллаган кишилар раҳбарлик қилган жойда план ва мажбуриятлар ҳам ошириб бажарилади. Коммунист Мадаминжон Исмоиловнинг район партия комитетида ўтказилган суҳбатда айтган бу мулоҳазаси колхоз партия ташкилотининг кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш масаласи муҳокама қилинган партия йиғилишида кенг қўллаб-қувватланди. Сўзга чиққан коммунистлар партия комитети номига жиддий танқидий мулоҳазалар билдиришди. Бир неча йилдан бери планни бажармаётган бригада бошлиғи М. Турғунов вазифасидан бўшатилиб, унинг ўрнига тажрибали деҳқон ва механизатор М. Мамасолиев бригадир қилиб тайинланди. Шунингдек партия комитети 3 та пахтачилик бригадаси фаолиятини ҳам атрофлича ўрганиб, уларни ишбилармон ва тажрибали кадрлар билан мустаҳкамлади.

Партия ташкилоти, шунингдек маъмурият фаолияти устидан назоратни кучайтирди. Эндиликда кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш правление ва партия комитетининг ўзаро ҳамкорлигида амалга оширилмоқда. Маъмурият фаолиятини контроль қилиш комиссияси ўз ишини перспектив план асосида ташкил этиб, хўжаликни бошқаришда правлениега яқиндан ёрдам кўрсатяпти. Мана қилинган ишларнинг илк натижаси. Ўтган йили 1300 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 33 центнердан «оқ олтин» топширдик. Чорвачиликдан биринчи марта 40 минг сўм фойда олдик. Колхоз партия комитети партия ҳужжатларини алмаштириш даврида тўпланган тажрибалардан бундан кейин ҳам кенг фойдаланиб, коммунистларнинг активлиги ва ташаббускорлигини янада оширaверади.

Р. СИДДИҚОВ,
Поп районидаги «Ленинград» колхози партия комитети секретари.

ТИНЧЛИК ВА ХАВФСИЗЛИК УЧУН

(Боши биринчи бетда).

Муҳокама этилаётган масала юзасидан ўтказилган музокараларда СССР Олий Совети Президиумининг аъзолари, Бутуниттифоқ «Билим» жамияти правлениесининг раиси академик **И. И. Артоболевский**, Кировоград областидаги «КПСС XX съезди» колхози тракторчилари бригадасининг бошлиғи **А. В. Гиталов**, Совет хотин-қизлари комитетининг раиси **В. В. Николаева-Терешкова** сўзга чиқдилар. Улар конвенция ратификация қилинишини ёқлаб чиқдилар.

Н. В. Подгорний конвенция муҳокамасини якунлади. У айтдики, СССР Олий Совети Президиумининг бактериологик (биологик) ва токсинли қуролларни яратиш, ишлаб чиқариш ва запасларини жамғаришни тақиқлаш ҳамда уларни йўқотиш ҳақидаги конвенцияни ратификация қилиш масаласи юзасидан ўтказилган бугунги мажлисда сўзга чиққанларнинг ҳаммаси бу халқаро битим муҳим аҳамиятга эга эканлигини ҳақли суратда таъкидладилар.

Дарҳақиқат, оммавий қирғин воситаларини (бактериологик қурол ҳам шулар жумласидан) тақиқлаш проблемаси халқларнинг хавфсизлигига, ялпи тинчликни таъминлашга ниҳоятда бевосита таллуқлидир. Кўриб чиқилаётган конвенция кейинги вақтлардаги энг катта халқаро ҳуқуқий актлар билан бир қаторда туради, деб бемалол айтиш мумкин. Бундай актлар кескинликни юмшатиш процессининг ифодаси ва оқибати бўлиши билан бирга бундай процессни мустаҳкамлашга ва чуқурлаштиришга ҳам ёрдам беради.

Худди шунинг учун ҳам бактериологик қуролни тақиқлаш тўғрисидаги конвенцияни жаҳон жамоатчилиги кенг кўламда қўллаб-қувватлади. Конвенцияни ҳозирнинг ўзидаёқ юздан ортиқ давлат имзолаганлиги, чунончи кўп мамлакатлар уни ратификация қилганлиги ушбу халқаро битим ниҳоятда актуаллигининг нишонасидир.

Конвенция, бу ерда тўғри кўрсатиб ўтилганидек, бактериологик ва токсинли қуролларни тақиқлаш проблемасини тамомила ва узил-кесил ҳал қилиши керак. Конвенция урушда химиявий ва бактериологик воситалар қўллашни тақиқлаш тўғрисида 1925 йил Женева протоколидаёқ қайд этилган қоидаларни мантиқий ривожлантира бориб, бутун бир классдаги оммавий қирғин қуролини инсоният жамияти ҳаётидан абадий чиқариб ташлайди. Конвенциянинг амалда қуролсизланиш чораси сифатидаги алоҳида аҳамияти мана шунда бўлса керак.

Қуролсизланиш беистисно ҳамма давлатларга тааллуқлидир. Қуролсизланиш ва ядрога эга бўлган барча қуролларни тарк этиш туб масалалари ҳарбий жиҳатдан бақувват давлатлар ва барча ядродор давлатларнинг фаол қатнашувида ҳал этилиши мумкин, албатта. Қуролланиш пойгасини чеклаш ва қуролсизланиш масалаларини ҳал этишда шулар зиммасига алоҳида масъулият тушади. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев: «Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар каби қуролланиш пойгасига чек қўйишни, сўнгра эса қурол-яроғларни камайтиришни кўзда тутувчи қатъий чоралар кўришга тайёр эканликларини қайта-қайта айтдилар», — деди.

Н. В. Подгорний ишонч билдириб айтдики, бактериологик ва токсинли қуролларни тақиқлаш тўғрисидаги конвенциянинг СССР Олий Совети Президиуми томонидан ратификация қилинишини совет халқи, жаҳон жамоатчилиги партиямиз ва Совет давлатининг, ленинча тинчликсевар ташқи сиёсатни изчиллик билан олиб бораётганлигини кўрсатувчи янги далил сифатида мамнуният билан қабул қиладилар.

СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссияларининг тавсиясига мувофиқ Н. В. Подгорний бактериологик (биологик) ва токсинли қуролларни яратишни, ишлаб чиқаришни ва запасларини жамғаришни тақиқлаш ҳамда уларни йўқотиш ҳақидаги конвенцияни ратификация қилиш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини қабул қилишни таклиф этади.

СССР Олий Совети Президиумининг аъзолари Фармонни бир овоздан тасдиқлайдилар. Н. В. Подгорний бактериологик (биологик) ва токсинли қуролларни яратишни, ишлаб чиқаришни ва уларнинг запасларини жамғаришни тақиқлаш ҳамда уларни йўқотиш ҳақидаги конвенцияни ратификация қилиш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига қўл қўяди. У ратификация ёрлиқларига ҳам имзо чекади.

Шундан кейин, Президиум мамлакатнинг ички ҳаётига доир масалаларни қараб чиқишга киришди.

Иттифоқдош республикалар ва автоном республикаларнинг 1971 йилда сайланган Олий Советларининг, шунингдек меҳнаткашлар депутатларининг 1973 йилда сайланган маҳаллий Советларининг ваколат муддати шу йил июнь ойида тугайди. Шу муносабат билан республика органларида сайловларга боғлиқ бўлган дастлабки ташкилий тадбирлар кўрилмоқда. Президиум шу масала юзасидан ахборотни тинглади ва қарор қабул қилди. Мажлисда бўлажак сайловлар катта сиёсий аҳамиятга эга эканлиги, партия XXIV съезди қарорларини амалга ошириш йўлидаги умумхалқ курашида омманинг активлигини оширишга ёрдам беришни уқтириб ўтилди. Сайловларга тайёргарлик ва уни ўтказишга партия, касаба союзлари ва бошқа жамоат ташкилотлари, меҳнаткашлар депутатлари Советлари, миллионлаб совет кишилари қатнашадилар. Иттифоқдош ва автоном республикалар Олий Советларининг Президиумлари бу борада кўп иш қилишлари керак. Президиум навбатдаги сайловларга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишда республика органларига тегишли ёрдам беришни бир қанча Умумиттифоқ министрликлари ва идораларига топширди.

Шундан кейин Президиум амалдаги қонунларни ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг Ер тўғрисидаги қонун Асослари билан ва сув тўғрисидаги қонун Асослари билан мувофиқлаштириш ишларининг бориши тўғрисидаги масалани қараб чиқди. Бу ҳақда СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссияси раиси, КПСС Марказий Комитети секретари **И. В. Капитонов** ахборот берди.

У Палаталарнинг қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссияси ва қишлоқ хўжалиги комиссияси СССР Олий Совети Президиумининг топшириғига мувофиқ Ер тўғрисидаги қонун Асослари ва сув тўғрисидаги қонун Асосларида кўзда тутилганидек қонунлар тайёрлашнинг бориши билан танишиб чиққанлигини уқтириб ўтди.

Партиямиз Марказий Комитети, СССР Олий Совети Совет қонунчилигини такомиллаштириш ва ривожлантиришга, қабул қилинган қарорлар ва қонунларга риоя қилиниши устидан назоратни кучайтиришга тинмай эътибор бермоқдалар. Бу масала Президиумнинг бугунги мажлисида кўрилаётганлиги ҳам шундан далолат бермоқда. Маълумки, қонун Асослари ер ва сув ресурсларидан фойдаланиш ҳамда уларни муҳофаза қилишга доир энг муҳим масалаларни ҳал қилади. Шу билан бирга мазкур қонун Асосларида конкрет масалаларнинг ҳал этилишига имкон берадиган бир қанча қўшимча қонунлар қабул қилиш тўғрисида бевосита топшириқлар берилган. Тегишли ҳужжатларни тайёрлаш эса ҳукумат томонидан бевосита Қишлоқ хўжалик министрлигига, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига, Юстиция министрлигига ва бошқа баъзи идораларга топширилган.

Мажлисда шу масалани муҳокама қилиш чоғида барча иттифоқдош республикаларда Ер тўғрисидаги ва сув тўғрисидаги кодекслар тасдиқланганлиги, СССР Олий Совети Президиумининг фармонларига мувофиқ Ер тўғрисидаги қонунни бузганлик учун ва денгизларни зарарли моддалар билан булғаганлик учун маъмурий жавобгарлик белгиланганлиги айтиб ўтилди. Министрлар Совети Ердан фойдаланиш устидан давлат назорати тўғрисидаги Низомни тасдиқлади, саноат, транспорт, курортлар ва бошқа идоралар томонидан ердан фойдаланишнинг тартибини белгилаб берувчи бошқа бир қанча ҳужжатлар қабул қилди.

Шу билан бирга, деб таъкидлади И. В. Капитонов, бу масала комиссияларнинг мажлисларида муҳокама қилинганда, ердан фойдаланишга доир ва айниқса сувдан фойдаланишга доир норматив ҳужжатлар тайёрлаш ишлари ҳали ҳам тамомланмаганлигини кўрсатди. Қонун Асослари тасдиқлангандан кейин бир неча йил ўтганлигига қарамай, баъзи муҳим ҳужжатларни ишлаб чиқиш ишлари жуда суст бормоқда.

Масалани муҳокама қилишда СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари **М. А. Яснов, И. С. Грушецкий, Ф. А. Сурганов, Т. Кулатов,** СССР қишлоқ хўжалик министрининг биринчи ўринбосари **Л. И. Хитрун,** СССР мелиорация ва сув хўжалиги министрининг ўринбосари **И. И. Бородавченко** иштирок этдилар.

Н. В. Подгорний шу масала юзасидан сўзга чиқиб, ҳозир муҳокама қилинаётган проблемалар мамлакат халқ хўжалигини муваффақиятли ривожлантиришни таъминлаш билан бевосита боғлиқ эканлигини уқтириб ўтди. Маълумки, саноат, транспорт, шаҳар қурилишининг хилма-хил тармоқлари кенг кўламда ривожланаётган ҳозирги пайтда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш — замонамизнинг энг кескин ва кечиктирилмайдиган масалаларидан биридир. Коммунистларни, барча совет кишиларини фақат шу куннинг проблемалари эмас, балки келгуси авлодларнинг манфаатлари ҳам ғоят қизиқтиради. Партия, унинг Марказий Комитети, СССР Олий Совет Президиуми ва ҳукумати ер, сув ресурсларидан ва бошқа табиий ресурслардан авайлаб, рационал фойдаланишни, уларни тегишли даражада муҳофаза қилишни таъминлаш зарурлигига министрликлар ва идораларнинг барча мансабдор шахсларнинг эътиборини ҳамиша жалб этиб келмоқда.

Н. В. Подгорний амалдаги қонунларни текшириб чиқиш юзасидан комиссия қилган ишларни мамнуният билан уқтириб ўтди. У қонунларнинг қандай бажарилаётганлигини текшириш палаталар барча доимий комиссияларининг ва СССР Олий Совети Президиумининг муҳим вазифаси эканлигини таъкидлади.

Президиум сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш устидан давлат контроли тўғрисидаги Низомни ер ва сув кадастрларини жорий этиш тўғрисидаги қарорларни ва муҳим халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган бошқа ҳужжатларни ишлаб чиқишни тугаллаш зарур эканлигини уқтириб ўтди ва комиссиялар тақдим қилган материалларни тегишли чора кўриш учун СССР Министрлар Советига, шунингдек иттифоқдош республикалар Олий Советларининг Президиумларига юборди.

СССР Олий Совети Президиуми, шунингдек балоғатга етмаганлар ўртасида ҳуқуқ бузилишининг олдини олиш ишларини яхшилаш тўғрисидаги ва рецидив жиноятлар билан курашни кучайтириш чоралари тўғрисидаги масалаларни қараб чиқди.

Бу масалалар юзасидан **Н. В. Подгорний,** Президиум Раисининг ўринбосарлари **И. С. Грушецкий, Ф. А. Сурганов, К. Ф. Ильяшенко** ва **С. Б. Ниёзбековлар** сўзга чиқдилар. Президиум тегишли қарор қабул қилди.

СССР Олий Советининг Президиуми, шунингдек ҳукм этилган кишиларнинг афв сўраб қилган илтимосларини ва бошқа масалаларни қараб чиқди. (ТАСС).

Тошкентдаги «Қомпрессор» заводининг электр пайвандчиси Шукруддин Шаумапхўжаев шахсий беш йиллик планини бажарди. Коммунистик меҳнат зарбдори шу кунларда 1976 йил ҳисобига меҳнат қилаётир. И. Глауберзон фотоси.

1975 йил МАРРАЛАРИ

УРГАНЧ ГЎШТ КОМБИНАТИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1975 ЙИЛГИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Урганч гўшт комбинати коллективи 1974 йилги планни ва беш йилликнинг тўрт йили планини муддатидан илгари бажарди. Пландан ташқари 1971—1974 йилларда 1307 минг сўмлик маҳсулот, 218 тонна гўшт, 83 тонна колбаса маҳсулотлари, 174 тонна гўшт масаллиқлари, қоғозга ўралган 96 тонна гўшт ишлаб чиқарилди.

Коллектив КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан 1975 йил учун ўз зиммасига қуйидаги социалистик мажбуриятни олади:

— маҳсулотни реализация қилиш ҳажми юзасидан беш йиллик топшириқни 25 октябрда, шу йил планини эса 17 декабрда бажарамиз. 1975 йил топшириғидан ташқари муқобил планни ҳисобга олган ҳолда қўшимча суратда 680 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарамиз. Пландан ташқари 370 тонна гўшт, 50 тонна колбаса маҳсулотлари ва қоғозга ўралган 50 тонна гўшт ишлаб чиқарамиз;

— меҳнат унумдорлигини 1975 йил планида кўрсатилганига нисбатан 2 процент оширамиз;

— гўштни қайта ишлаш технологиясини янада такомиллаштириш, ишлаб чиқаришда гўшт нобудгарчилигини камайтириш ва хом ашё ресурсларидан энг кўп фойдаланиш асосида қўшимча равишда 90 тонна гўшт маҳсулотлари ишлаб чиқарамиз;

— 20 тонна шартли ёқилғи, 12 минг киловатт-соат электр энергия тежаб қолишни таъминлаймиз;

— 6 минг сўм иқтисодий самара берадиган 12 та рационализаторлик таклифини жорий қиламиз. 100 тонна маҳсулот сиғадиган ва ўз кучимиз билан қурилаётган совутиш камерасини ишга туширамиз;

— бутун маҳсулотни аъло ва биринчи сортлар билан ишлаб чиқарамиз. Маҳсулотнинг икки турига Давлат сифат белгиси берилишига ва маҳсулотни учта янги турини ишлаб чиқаришга эришамиз;

— Урганч районидаги Ленин номли колхозга ва Боғот районидаги Жданов номли колхозга оталиқ ёрдамини кучайтирамиз.

Урганч гўшт комбинатининг коллективи Ўзбекистондаги гўшт ва сут саноати корхоналарининг ходимларига мурожаат қилиб, уларни беш йилликнинг бешинчи, якунловчи йилида зарбдор меҳнат вахтасида туришга, тўққизинчи беш йиллик планларини муддатидан олдин тугаллаш учун оммавий социалистик мусобақани авж олдиришга чақиради.

Ушбу социалистик мажбурият Урганч гўшт комбинати ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг йиғилишида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

ШАҲРИСАБЗ КОНСЕРВА ЗАВОДИНИНГ 1975 ЙИЛГИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Шаҳрисабз консерва заводи коллективи КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, беш йилликнинг тўртинчи йили планини ва социалистик мажбуриятларини муваффақиятли адо этди. Йиллик топшириққа қўшимча равишда 847 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди ва реализация этилди.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан завод коллективи социалистик мусобақани янада авж олдириб, ўз зиммасига қуйидаги мажбуриятлар олади:

— маҳсулотни реализация қилиш ҳажми юзасидан 1975 йилги план 15 декабрда бажарилади. Йил охиригача пландан ташқари 650 минг сўмлик консерва реализация қилинади. Маҳсулот ишлаб чиқаришни ўстиришнинг 85 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобидан эришилади;

— меҳнат унумдорлиги план топшириқларига нисбатан 3 процент кўпайтирилади;

— ташкилий-техникавий тадбирларни жорий этиш, сермеҳнат операцияларни ҳамда юк ортиш-тушириш ишларини механизациялаш ҳисобига қўл меҳнатининг салмоғи 7 процент камайтирилади;

— мева шарбатлари (меваси билан) ишлаб чиқарувчи ЛУ-1 автомат линияси монтаж қилинади ва унинг қуввати муддатидан илгари ўзлаштирилади;

— маҳсулотнинг янги тури — диабет билан оғриганлар учун компотлар ишлаб чиқарилади. Консерваларнинг 47,5 проценти аъло сортлар билан чиқарилади. Маҳсулотнинг икки турига: томат-паста ва олма шарбатига сифат белгиси берилишига эришилади;

— 125 тонна сабзавот ва мева, 50 минг киловатт-соат электр энергия, 101 тонна ёнилғи тежаб қолинади;

— иккита ўн олти квартирали уй-жой бинолари ва 350 ўринли клуб қурилиши битказилади ва фойдаланишга топширилади.

Социалистик мажбурият завод коллективида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

XXX

ҚАҲРАМОНЛАР ТЕПАЛИГИ

БУ ВОҚЕА УЛУҒ ВАТАН УРУШИ ЙИЛЛАРИДА БИХОВ ШАҲРИНИНГ ЁНИДА СОДИР БЎЛГАН ЭДИ. СОВЕТ ЖАНГЧИЛАРИ БЕЛОРУС ТУПРОҒИНИ БОСҚИНЧИЛАРДАН ОЗОД ЭТА ТУРИБ, УНУТИЛМАС ҚАҲРАМОНЛИК КЎРСАТДИЛАР.

Ҳозир бу тепаликда ҳеч ким ҳалок бўлаётгани йўқ. Бугун бу тепаликда гир айлана оқ қайинлар саф тортишган. Хушбичим қайинлар қўл ушлашган одамлар янглиғ, нозик навдаларини бир-бирларининг шохларига чирмаштириб, гоҳ алланима ҳақида шивирлашади, гоҳ маъюс сукут сақлашади.

Қайинлар узра паға-паға булутлар сузиб ўтишади. Ёз фасли майсазорлардан гулларнинг ёқимли иси таралади. Ўқтин-ўқтин қалин ўсган ўт-ўланни илиқ ёмғир томчилари ювиб туради. Теварак-атрофдаги боғларда эса мана шу ёзнинг ҳавоси янглиғ шаффоф ширали олмалар ғарқ пишиб ётади.

— Мана шу ерда Мартиновнинг блиндажи жойлашган эди,— дейди Назар Адасев, мени каттагина чуқурлик ёнига бошлаб борар экан. — Ўша тунда у ўз ротасини тепалик томон ана шу ердан ҳужумга бошлаб борган эди.

Урушда жуда кўп жойидан яраланиб, соғлиғининг ярмисини йўқотган бу қария ҳозир нима ҳақида ўйлаб, нималарни хотирлаётган экан?

Орадан ўттиз йил ўтгач бир вақтлар ажал ташувчи ўқлар орасидан атакага югуриб, ҳозир ўзи турган жойга қулаган, ерни қазиб жон сақлаган, қон тўккан, жанговор дўстларини дафн этган жойга келиб, уни кўздан кечириш ғоятда қийин бўлса керак. Гарчи бу ерлар жуда ўзгариб, ҳаммаёқ гуркираб яшнаётган бўлса-да, кўпгина нарсалар дилни ларзага солаҳган даражада таниш эди. Блиндаж жойлашган чуқур ҳам сақланиб қолибди: ўша оқшом старший лейтенант Мартинов худди ана шу блиндажда унга юз грамм спирт қуйиб берган эди. Мана улар ҳужумга югуриб боришган ўша траншея; тепалик эса гўё ҳеч нима бўлмагандай жойида турибди...

Шу боисдан ҳам мен хаёлини бўлмаслик, хотираларига халал бермаслик учун Назар Адасевдан ҳеч нима ҳақида сўрамадим...

— Оддий тепалик, — дея такрорлайди у хаёлга чўмиб, — лекин уни умримнинг охиригача унутмайман...

Бу ерда жангчиларимиз кўрсатган мислсиз жасорат тантанали ажойиб қўшиқ каби, қаҳрамонлик ва матонатнинг беқиёс намунаси сифатида кишилар хотирасида абадий яшайди.

Белоруссияни озод қилиш учун улуғ жанг кетмоқда эди. Олий Бош қўмондонлик Ставкасининг стратегик планига биноан душманнинг Бобруйскдаги қўшинлар группасини ўраб олиб, яксон этишга қарор қилинган эди. Маълумки, бу режа кейинчалик машҳур Бобруйск «қозони» билан якунланиб, у ерда гитлерчиларнинг деярли 40 минг кишилик қўшини яксон этилганди. 3-армиянинг 169-дивизияси составига кирган 156-полк зиммасига алоҳида вазифа юкланган бўлиб, полк кучли зарбдор отряд ташкил этиши ва Лудчики қишлоғидан бошлаб Бихов йўналишида жанг билан разведка ўтказиб, Днепр дарёси устидаги кўприкни ишғол этиши лозим эди... Бу отряд ўз ҳаракати билан гитлерчиларнинг иложи борича кўпроқ кучини ўзига жалб қилиши ва шу йўсинда биринчи Белоруссия фронти қўшинларининг асосий группасидан душманнинг эътиборини чалғитиши керак эди.

Хуллас, тепаликни штурм билан олиш ва нима қилиб бўлса ҳам, уни қўлда тутиб туриш лозим эди. Чунки бу тепалик бизнинг мудофаамизга ёриб кирган бўлиб, у душманнинг шу райондаги энг кучли истеҳкоми эди. Немислар бу тепаликка ўрнашиб олиб, солдатларимизни нафас олишга ҳам қўймай, тинимсиз қутқу солиб туришарди.

Тепалик ишғол этилди. Чунки шундай қилиш зарур эди. Кўпгина жангчиларимизнинг ҳалок бўлиши, тўкилган қони бекор кетмади. Улардан олти киши эса тепалик ёнбағрида ва уни забт этишда кўрсатган жасоратлари учун Совет Иттифоқи Қаҳрамони Олтин Юлдузи билан нишонландилар. Улар мамлакатимизнинг турли халқлари фарзандлари эди. Владимир Мартинов билан Петр Виниченко рус эдилар. Иван Борисевичнинг ота-онаси белоруслар эди. Ўзбек Ғулом Ёқубов, қозоқ Сундуткали Искалиев, грузин Галактион Размадзени солдатлик тақдири бирлаштирган, урушда оға-ини бўлиб қолган бу кишилар шу ерда биргаликда буюк қаҳрамонлик кўрсатишди.

Бу ерда содир бўлган воқеалар иштирокчиларини узоқ қидирдим. 556-ўқчи полкнинг собиқ командири Петр Васильевич Качур тирик экан. Олти қаҳрамондан икки киши омон қолибди. П. Качур полкида жанг қилган Назар Адасев шу ерда, Биховда яшар экан.

П. Качур шундай ҳикоя қилади:

— 3-армия қўмондони генерал Горбатовнинг қарорига биноан менга биринчи ўқчи батальонни тепаликни забт этувчи зарбдор отрядга йўллаш буюрилган эди. Бу батальонга жангларда тобланган сталинградлик майор В. Соловьев командирлик қиларди. Батальонни биз старший лейтенант В. Мартинов, капитан Ғ. Ёқубов роталари ва бошқа бўлинмалар билан кучайтирдик. 23 июнь куни кундузи полкимизга 40-ўқчи корпуснинг командири генерал-майор В. Кузнецов келди. У тепаликни забт этиш режасини диққат билан кўздан кечириб чиқиб, бўлинма командирлари билан суҳбатлашди-да, уларга жавоб бериб юборгач, менга мурожаат қилиб, деди:

— Сенинг вазифанг, ўртоқ Качур — эгаллаган позициянгни маҳкам ушлаб туриш. Ажратилган отряд эса душманни шундай ваҳимага солсинки, у сени жуда катта кучга эга экан, деб ўйлаб қолсин. 3-армиянинг асосий кучлари муҳимроқ ишлар билан шуғулланади, ўнг томондаги қўшнимиз — 50-армиянинг ҳам вазифаси анча оғир...

Генерал шундай дея хўрсиниб хулоса қилди:

— Шунақа гаплар, оғайни. Тушунарлими...

Турган гап, армия қўмондонининг асосий режасини бизга тўла тушунтиришмасди. Шу боисдан бизда баъзи саволлар туғилиб, мен бу саволлар билан В. Кузнецовга мурожаат қилдим:

— Мен ўз одамларимга ишонаман. Улар берилган вазифани бажариш учун бор кучларини ишга солишади. Улар тепаликни ишғол этишади. Бироқ Биховдаги Днепр устига қурилган кўприкни олишга уларнинг қурби етмайди.

Шунда генерал менинг сўзимни бўлиб, деди:

— Урушда буйруқлар муҳокама қилинмайди, улар бажарилади. Сенга муваффақият тилайман, азизим, — у қўлимни маҳкам қисиб хайрлашди-да, жўнаб кетди.

Тунги жангдан олдин мен солдат ва офицерлар билан бирга бўлгим келди. Ҳозиргидагидек ёдимда: бутазор ёнига яқинлашган эдим, йўлимда беҳосдан офицерлар пайдо бўлишди. «Нима, пистирмами бу?» — сўрадим улардан. «Солдатлар ёнига бирга бориш учун сизни шу ерда кутиб олишга аҳд қилдик, ўртоқ командир» — дея жавоб қилишди офицерлар.

Биз полк команда пунктига бордик. Йўл-йўлакай ҳазиллашдик, кулишдик. Адъютантимни чақирдим: «Гап бундай, Володя. Бизга овқат тайёрла. Лекин паҳлавонлар ейдиган овқат бўлсин. Тушундингми?»

Овқат тезда тайёр бўлди. Тамадди қилиб бўлишгач, меҳмонларим бараварига ўринларидан туришди-да, зиёфат учун миннатдорчилик билдириб, оғир жангдан олдин дам олгани кетишди.

Кечқурун Мартиновнинг блиндажига Н. Адасев кириб келди. «Хўш қалай, уруш худоси, — дея сўради Мартинов, — бўш келмайсанми, ишқилиб?» «Мен ҳеч қачон бўш келган эмасман, — жавоб берди Адасев. — Айниқса бугун бўш келмайман. Ахир тепалик ортида менинг қадрдон қишлоғим жойлашган». «Биламан, Назар, биламан, — деди хаёлга чўмиб Мартинов. — Майли, ҳеччиси йўқ, бугун тепаликни забт этайлик, — қарабсанки, сенинг қишлоғингга ҳам етиб борамиз. Ота-онанг тирикми, ишқилиб?» — «Билмадим. Урушдан аввал қишлоқда қолишган эди». «Айтгин-айтгин тирик бўлишсин, — деди оғир хўрсиниб Мартинов. Кейин беҳосдан ўзига хос бўлган самимият билан жилмайди: — Қарабсанки, оғайни, сени чолу-кампирнинг олдига бошлаб бораман-да: — Мана ўғлингиз, кўрдингларми, сизларни унутгани йўқ, қайтиб келди, дейман. Роса хурсанд бўлишса керак, ўзлариям?» Ўша онларда у ғоят қувноқ ва хушчақчақ эди. Гўё олдинда уни оғир тун, манови тепалик, уни ишғол этиш учун даҳшатли жанг кутмаётгандек...

Тунда, ҳужумга ташланишдан олдин траншеяга полк байроғини олиб чиқишди. Байроқ олдига биринчи бўлиб Ёқубов келди. У бош кийимини олиб, тиз чўкди-да, байроқнинг бир чеккасини ўпди. Сўнгра байроқ ёнига Мартинов яқинлашди. Уларнинг жангчилари эса бу пайтда тантанавор сукут сақлаганларича, бошларини муқаддас байроқ томон ўгириб, траншеядан ўтиб бордилар.

Отряд душманга сездирмасдан бетараф зонага чиқиб олди. Барча ҳужумга ташланиш учун шай бўлиб турди. Мана сигнал ҳам берилди. Беҳосдан қилинган ҳужум шу қадар шиддатли бўлдики, немислар эсанкираб қолишди.

Бироқ тезда гитлерчилар ўзларига келиб, мудофааларининг иккинчи эшелони ва резерв қисмларини жанговар ҳолатга келтиришди. Тонг отди — ана шунда Мартинов ротасига танклар ҳужум қилди. Биринчи контратака, иккинчи, бешинчиси... Ротада ўттиздан кам солдат қолди. Душман уларга қарши пиёда аскарларнинг икки батальонини ташлади. Пиёда аскарларнинг ҳужумини учта батарея ва миномётлар тинимсиз ўқ узиб, қувватлаб туришди. Буларнинг ҳаммаси бир тўда жангчиларимизга қарши ташланган куч эди. Бир неча соат давомида Мартиновнинг солдатлари танклар ва душман пиёдаларининг йигирмага яқин ҳужумини даф қилдилар. Гўё ер тинимсиз силкинаётгандек эди, тепалик устини қалин тутун ва чанг парда қоплади, ҳаммаёқни тўпларнинг наърази, снарядларнинг даҳшатли гумбур-гумбури тутиб кетди.

Гитлерчилар ротани полкдан кесиб қўйишган эди. Солдатларимиз бошқа бўлинмалардан ажралган ҳолда жанг қилмоқда эдилар, уларни на артиллерия, на миномётлар билан қўллаб-қувватлаш мумкин эди, на бирор сўз билан далда бериб бўларди. Бироқ улар қуршов ҳақида ўйлашмасди, чунки бу ҳақда Мартиновнинг аниқ фикри бор эди. У ўзини қуршовда қолдим деб ҳисоблаган одамгина қуршовга тушади, дея тез-тез такрорлашни яхши кўрарди.

Мартинов ротасида разведкачи бўлган Михаил Кохонов тирик қолган эди. Адасев каби у ҳам шу ерлик бўлиб, унинг қишлоғи тепаликнинг шундоқ ёнгинасида экан. Буни қарангки, Михаил бирвақтлар ёшлигида тенгқурлари билан «уруш-уруш» ўйнаган худди ўша тепаликка ҳужум қилиб боришга тўғри келибди. Ҳа, ҳаётда шунақаси ҳам бўлар экан.

— Штурм олдидан Мартинов, ёнимда бўл, деган эди, — дея эслайди М. Кохонов. — Ахир сен бу ердаги ҳар бир дўнгликни, ҳар бир бутани яхши биласан... Ёдимда, солдатлар бир-бирларига командирнинг контратакага ҳозирланиш ҳақидаги буйруғини хабар қилишди. Ётган жойидан биринчи бўлиб Мартинов кўтарилди. Йигитларимиз душман устига ташланишди, даҳшатли найзавозлик жанги бошланди.

Гитлерчилар тоб беролмай, қочиб қолишди. Биз уларни қувиб, душман траншеясига бостириб кирдик. Бирваракайига иккинчи траншеяни ҳам ишғол этдик. Қарасам, Мартинов бирдан йиқилиб тушди. Югуриб ёнига бордим-да, тиз чўкиб қичқирдим: «Ўртоқ командир! Сизга нима бўлди? Яралландингизми?» Ундан бир оғиз ҳам жавоб эшитолмадим. Автоматдан қаторасига узилган ўқ командиримизнинг кўксини илма-тешик қилиб юборган экан. Ўша ерда ўзим ҳам яраландим.

МАРТИНОВ ротаси ёнида эса Ғулом Ёқубов автоматчилари ҳаёт-мамот жангини олиб бормоқда эдилар. Штурм олдидан, полк байроғи ёнида, Качур тепаликка ҳужумда қатнашиши лозим бўлган ҳар бир офицери билан қучоқлашиб хайрлашган эди. Ўшанда Ёқубов шундай деганди:

«Сиз, ўртоқ подполковник, менинг ротамни доим полк гвардияси деб атардингиз. Кўнглингиз тўқ бўлсин: гвардия сизга панд бермайди»...

Качур ана шундагина Ғуломнинг лаблари титраб, унинг чиройли қора кўзларида алланечук маъюслик жилваланганини сезди...

Ёқубовнинг автоматчилари душман устига кутилмаганда, шиддат билан ёпирилдилар. Дастлабки икки траншея осонгина ишғол этилди. Бироқ душман тезда ўзини ўнглаб олди. Жангчилар сони, артиллерия жиҳатидан ўн карра кўп кучга эга бўлган душман (танклар ҳақида-ю гапирмаса ҳам бўлади) бу участкада ўз вазиятини тиклабгина қолмай, бизнинг мудофаамизни ёриб ўтишга қарор қилди. Гитлерчилар ҳужум кетидан ҳужум қила бошладилар. Ёқубовнинг солдатлари ишғол қилиб турган траншеяларга снарядлар дўлдек ёғилар, кейин танклар бостириб келишар, танклар ортидан пиёдалар ёпирилишарди. Сўнг яна танклар ҳужум қилиб, яна артиллерия снаряд ёғдира бошларди. Ёқубовнинг ротаси йигирма соат давомида мудофаа чизиғини тутиб турди. Бу вақт ичида рота душманнинг қирққа яқин ҳужумини даф этди.

Ёқубовнинг жангчилари: «Ғулом биз билан экан — бизни рота эмас, батальон деб ҳисоблайверинг», — дейишгучи эди. Бу билан улар ўз командирларининг юксак ҳарбий маҳоратини тан олишарди.

Ҳамма иш Ғулом Ёқубов ўша тун жангга кетаётиб, Качурга айтгандек бўлди. Тепалик забт этилиб, ишғол қилиб турилди, жанговар топшириқ бажарилди. Фақат Ёқубов ротасидан биронта ҳам солдат қайтиб келмади. Полк командири Качур ҳам ўз офицерини кейин бағрига боса олмади.

Қаҳрамонларнинг тўрттаси офицерлар эди. Улар ўз солдатлари билан жуда кўп жанговар йўлларни босиб ўтдилар, ғалаба қувончини солдатлари билан баҳам кўриб, мағлубият аламини биргалашиб тортдилар. Улар фақат буйруқ беришмасди. Мартинов ҳам, Ёқубов ҳам қўл остидаги жангчиларини маҳорат билан тарбиялашар, уларни ардоқлашарди. Солдат учун командирининг қандай одамлиги катта аҳамиятга эга. Мазкур тепаликни забт этган солдатларнинг командирлари ажойиб кишилар, тажрибали ва жасур офицерлар эди. Оғир дақиқада офицернинг олий жасорати оддий солдатни қаҳрамонлик сари бошлади.

КАЧУР Мартинов билан Ёқубовга мадад бериш учун қўлидан келган ҳамма чорани кўрди. У шахсан ўзи солдатларни бир неча бор атакага бошлади, бироқ душман ёмғирдай ўқ сочиб, уларнинг бош кўтаришларига йўл қўймасди.

Мана отишма бир неча минутга тўхтади. Оддий жангчи Сундуткали Искалиев оҳиста бошини кўтарди. Ўнг томонда душман дзотининг ўпқондай шинаги қорайиб кўринарди. Жангчи сургалиб рота командири ёнига келди:

— Ўртоқ командир, дзотни яксон қилишга рухсат этинг.

— Бора қол, Искалиев.

Жангчи дзот томон сургалиб кетди. Рота солдатнинг ҳар бир ҳаракатини диққат билан кузатиб турарди. Мана, Искалиев дзотнинг шундай ёнгинасига етиб борди. Шинакдаги пулемет тинимсиз ўқ ёғдирарди. Искалиев ўрнидан хиёл кўтарилди-да, граната иткитди. Пулемет нафаси ўчгандай бўлиб, жимиб қолди. Дарҳол жанг майдони узра «ура!» садоси янгради: бизникилар яна ҳужумга ўтишди.

Бироқ бу нимаси? Дзотдан яна ўқ ёғила бошлади.

(Охири тўртинчи бетда).

Владимир МАРТИНОВ,

Петр ВИНИЧЕНКО,

Иван БОРИСЕВИЧ,

Ғулом ЁҚУБОВ,

Сундуткали ИСКАЛИЕВ,

Галактион РАЗМАДЗЕ.

А. Н. КОСИГИН П. Р. С. СУВАЛНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин расмий визит билан Совет Иттифоқига келган Непал соғлиқни сақлаш, транспорт ва жамоат ишлари министри П. Р. С. Сувални 11 февралда Кремлда қабул қилди ва у билан суҳбатлашди. Суҳбат чоғида турли соҳаларда Совет—Непал ҳамкорлигига доир масалалар ва ҳар икки томонни қизиқтирувчи бошқа масалалар қараб чиқилди.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбатда СССР соғлиқни сақлаш министри Б. В. Петровский ва Непалнинг СССРдаги элчиси Д. Рана иштирок этдилар. (ТАСС).

ПРОПАГАНДАНИНГ ИЛМИЙ АСОСЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНМОҚДА

11 февраль куни КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги ижтимоий фанлар академиясида «Коммунистик пропаганданинг илмий асослари ва унинг самарадорлигини ошириш йўллари» мавзусида симпозиум очилди.

Ялпи мажлисларда «Ҳозирги босқичда партия пропагандасининг актуал проблемалари» тўғрисида КПСС Марказий Комитети пропаганда бўлими мудирининг биринчи ўринбосари Г. Л. Смирнов, «Социалистик жамият кишисини тарбиялашда оммавий ахборот ва пропаганда воситаларининг роли» ҳақида ЧКП Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири В. Бейда, «Ҳозирги замон идеология кураши шароитида КПССнинг ғоявий-назарий фаолияти масалалари» тўғрисида КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги ижтимоий фанлар академиясининг ректори М. Т. Иовчук, «Партия назарий, сиёсий ва пропаганда фаолиятининг ўзаро боғланиши ва шартлилиги» тўғрисида ЧКП Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг директори Л. Новотний, «Коммунистик пропаганда майда буржуазия идеологиясининг таъсири ва сарқитларига қарши кураш воситаси сифатида» деган мавзуда ЧКП Марказий Комитети ҳузуридаги олий сиёсий мактаб проректори Я. Пецен, «Кескинлик юмшаган ва идеология кураши мураккаблашган шароитда ташқи сиёсат соҳасидаги пропаганданинг баъзи хусусиятлари» тўғрисида Новости матбуот агентлиги правлениеси раисининг биринчи ўринбосари А. И. Власов доклад қилдилар.

Симпозиум ўз ишини давом эттирмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. Қ. ҚАЮМОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республика йўл хўжалигини ривожлантириш ва такомиллаштириш соҳасидаги актив иштироки учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР автомобиль йўлларини қуриш ва фойдаланиш министри Абдуҳамид Қаюмович **Қаюмов** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПЎЛАТОВА.

1975 йил, 11 февраль. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

С. КАМОЛОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Тарих фанларини ривожлантириш ва илмий кадрлар тайёрлаш соҳасидаги катта хизматлари учун Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қорақалпоғистон филиали президиумининг раиси Собир **Камолов**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПЎЛАТОВА.

1975 йил, 11 февраль. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йиллик ишлари ва республиканинг чет мамлакатлар билан ташқи иқтисодий ҳамда маданий алоқаларини ривожлантириш соҳасидаги актив иштироки учун Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат план комитети бўлими бошлиғининг ўринбосари Фаттоҳ Маҳкамович **Маҳкамовни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика меҳнаткашлари ўртасида ўзбек совет адабиёти ютуқларини пропаганда қилиш соҳасидаги хизматлари учун ва туғилган кунига эллик йил тўлганлиги муносабати билан шоир Николай Артемович **Куликовни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ОЗОДЛИКНИНГ ЎТТИЗИНЧИ БАҲОРИ

Бугун Венгрия пойтахти Будапештнинг немис-фашист босқинчиларидан озод этилганлигига ўттиз йил тўлди. Қуйида ТАСС махсус мухбирининг шу санага бағишланган мақоласини газетхонларга тақдим этамиз.

Венгрия пойтахтининг кўчалари ва майдонларида қишнинг сўнгги қорлари эриб бораётир. Қиш ҳавосида яқинлашаётган баҳорнинг, озодлик баҳорининг ёқимли шабадаси уфуриб турибди.

Пойтахтнинг кўпчилик аҳолиси 1945 йилнинг дастлабки ойларини сира унутмайдилар. Ўшанда совет қўмондонлиги қадимий шаҳарнинг тарихий ёдгорликларини сақлаб қолиш мақсадида таслим бўлишни талаб қилиб гитлерчиларга элчи йўллади. Бироқ, юборилган элчилар фашистлар томонидан ваҳшийларча ўлдирилди.

Будапешт учун олиб борилган жанглар олти ҳафта давом этди. 13 февраль куни гитлерчилар батамом мажақлаб ташланди. Шаҳар узра тўплар ва ўқларнинг овози тинди, гўзал пойтахт озод этилди. Лекин, шаҳар вайронага айланган эди. Дунай устига солинган етти кўприкнинг ҳаммаси фашистлар томонидан бузиб ташланган, биноларнинг учдан икки қисми вайрон бўлган, кўчалар, тошлар, ойна синиқлари, ғишт парчалари билан тўлиб кетган, трамвай излари бутунлай бузилган эди.

Апрель ойига келиб, бутун мамлакат фашистлардан тўла озод этилди. Мамлакатдаги Коммунистик партия пойтахтни тиклашни умумхалқ иши деб эълон қилди. Будапешт аҳолиси кўчаларни тартибга солишга киришишди, совет жангчилари уларга яқиндан ёрдам беришди. Улар кўчалар ва майдонларни миналардан тозаладилар, кўприкларни тикладилар, транспорт ва корхоналар ишини изга солиб юбориш учун шаҳарликларга кўмаклашдилар.

Ўшандан буён ўттиз йил ўтди. Уруш келтирган жароҳатлар батамом битиб кетди.

Гўзал ва мустаҳкам кўприклар Буда ва Пештни — фусункор Дунайнинг ўнг ва сўл қирғоқларини бирлаштирди. Дарёнинг ўнг қирғоғидаги Қирол саройи ансамбли қайтадан тикланди. Ишчи районларида, шаҳарнинг асосан Пешт қисмида юксак бинолар бунёд этилди. Ҳозирги кунда истироҳат боғлари ва хиёбонлар деярли 5 миллион квадрат метр майдонни ишғол этиб турибди. Европадаги энг гўзал пойтахтлардан бири ҳисобланган Будапештнинг ҳозирги манзараси тағин ҳам жозибали бўлиб кетди.

Ўтган ўттиз йил давомида уй-жой қурилиши беқиёс даражада кенг тус олди. Шаҳардаги 4 та уйсозлик комбинати бинокорлик ишларини тағин ҳам кучайтириш истиқболларини очмоқда. Будапештдаги 300 минг оила янги уй-жойларга кўчиб кирди. Болалар ва маданий муассасаларнинг кенг тармоқлари вужудга келди, жуда кўп магазинлар қурилди. Бундан беш йил муқаддам — Будапешт озод этилганининг 25 йиллигида Совет Иттифоқининг ёрдами билан пойтахт метросининг янги тармоғи ишга туширилди. Пойтахт аҳолиси «Будапештнинг янада гўзаллиги, озодалиги ва гуллаб-яшнаши учун курашамиз», деган шиорни ўртага ташлашган. Улар ўтган йилнинг ўзида шаҳар ободончилиги учун 1 миллион соатдан кўпроқ ишлаб беришди.

Будапешт — Венгриянинг энг йирик саноат маркази. Бу ерда мамлакат бўйича ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг учдан бир қисми тайёрланмоқда. Чепель металлургия ва машинасозлик комбинати, йирик машинасозлик заводи, электротехника комбинати, кемасозлик ва крансозлик заводлари, фармацевтика фабрикаси, телефон заводи ва бошқа корхоналарнинг маҳсулотлари чет элларда ҳам машҳур. Шу корхоналарнинг маркаси билан чиқарилаётган маҳсулотлар туфайли Будапешт ишчиларининг шуҳрати жаҳондаги ўнларча мамлакатларга ёйилди.

Айни кунларда бутун мамлакат меҳнаткашлари билан бир қаторда Венгрия пойтахти аҳолиси ҳам Венгрия Социалистик ишчи партиясининг XI съезди ҳамда Венгрия фашизмдан озод этилганининг 30 йиллигига қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Пойтахт корхоналарида авж олиб кетган съездолди мусобақасида социалистик меҳнат бригадаларининг ярим миллионлик армияси олдинги сафда бормоқда. Улар тўртинчи беш йиллик план топшириқларини ортиғи билан бажариш, меҳнат унумдорлигини ошириш, минглар тонна хом ашё ва материалларни тежаб қолиш мажбуриятини олишган.

Шаҳарнинг энг баланд қўрсида, Геллерт тоғида, гўзал Дунайнинг ўнг қирғоғида халоскор совет жангчилари шарафига тикланган Ғалаба монументи юксалиб турибди. Шу унутилмас февраль кунларида Будапешт аҳолиси: ишчилар, хизматчилар, ўқувчилар, студентлар, олимлар, кексалар ва ёшларнинг оқими буюк жасорат ва халоскорлик учун миннатдорчиликларини изҳор этиш мақсадида баҳорнинг илк гулларидан ясалган гулдасталарни ана шу ёдгорлик супачасига қўймоқдалар. Социалистик Венгрия пойтахти муқаддас ғалаба кунларини ўз қалбида доимо сақлайди.

ЖЕНЕВАДА УЧРАШУВ

ЖЕНЕВА, 11 февраль. (ТАСС). Бу ерда БМТ бўлими ҳузуридаги АҚШ доимий ваколатхонасида стратегик қуролярогларни чеклаш тўғрисидаги музокараларда қатнашаётган Совет ва Америка делегацияларининг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди.

К. ВАЛЬДХАЙМ БИЛАН М. РУМОРНИНГ БАЁНОТИ

РИМ, 11 февраль. (ТАСС). Бу ерга расмий визит билан келган БМТ Бош секретари Курт Вальдхайм ва Италия ташқи ишлар министри Мариано Румор фақат Женева конференциясигина Яқин Шарқда қуролли можаро келиб чиқиш хавфини бартараф қила олади, деб айтишди.

К. Вальдхайм билан М. Румор халқаро аҳволни, шунингдек БМТнинг фаолиятига доир баъзи масалаларни муҳокама қилдилар.

БМТ Бош секретари Италия Министрлар Кенгашининг раиси Альдо Моро билан ҳам учрашди.

УМУМИЙ САЙЛОВ ЎТКАЗИЛАДИ

ЛИССАБОН, 11 февраль. (ТАСС). Шу йил 12 апрелда Португалияда умумий сайлов бўлади. Мамлакат президенти Ф. Кошта Гомеш миллий радио ва телевидение орқали сўзга чиқиб шуни маълум қилди. Президент бу сайлов Португалияда кейинги қарийб 50 йил мобайнида биринчи эркин сайлов бўлишини таъкидлади.

Шу сайловда таъсис мажлисига 270 депутат сайланади. Таъсис мажлисининг вазифаси янги конституцияни тузиб чиқиш ва қабул қилишдан иборатдир. Бундан ташқари таъсис мажлиси шу йил қонун чиқарувчи ассамблеяни чақириш йўлларини белгилайди.

ЭФИОПИЯДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

АДДИС-АБЕБА, 10 февраль. (ТАСС). Эфиопиянинг ЭНА информация агентлигининг хабарларига кўра, Эритрея вилоятининг маъмурий маркази — Асмардаги вазият нормаллашмоқда.

Муваққат ҳарбий хукумат Ғарб пропагандаси уйдирмаларини қатъий қоралади. Ғарб пропагандаси янги Эфиопия бошдан кечираётган қийинчиликларни атайлаб ошириб кўрсатмоқда ҳамда мамлакатда туб ўзгартишлар ўтказишга, шунингдек Эритрея можаросини тинч йўл билан бартараф этишга халақит беришга уринмоқда.

Муваққат ҳарбий маъмурий комитет Эфиопиядаги воқеалар тўғрисида «Ғарбдаги бир қанча информация агентликлари ва радиостанциялар тарқатган уйдирма хабарларни, кескин танқид қилиб ва қоралаб, радио орқали берилган баёнотида «мамлакатнинг бирлигини таъминлашга уринаётганлигини» ва «Эфиопиянинг тақдири учун катта аҳамиятга эга бўлган муҳим сиёсий ва иқтисодий тадбирларни амалга оширишини» алоҳида таъкидлади.

ҚАҲРАМОНЛАР ТЕПАЛИГИ

(Боши учинчи бетда).

Н. Адасев шундай эслайди:

— Биз Искалиевнинг ўрнидан [illegible]

Биронта инструкция ёки циркулярда, биронта ҳарбий устав ёки қўлланмада солдат дзот амбразурасини кўкси билан ёпиш керак [illegible] деб айтилган эмас. Лекин шундай дақиқалар бўлардики, юрак амри билан иш кўриш ва ўзгаларни қутқариб қолиш учун ўз ҳаётини қурбон қилишга зарурат туғиларди. Сундукали Искалиев худди шундай қилди...

Ушбу тепалик учун бўлган жангда ҳам сабот, матонат ва қаҳрамонлик талаб қилинарди. [illegible]

[illegible]

Улардан бири — Петр Виниченко миномётчилар ротасига командирлик қиларди. Баъзан шаддотлик қилиш даражасига етадиган ҳазилкаш бу командирни бутун полк жангчилари яхши кўришарди. Кечагина колхозда бригадир бўлиб ишлаб юрган бу йигит шундай қисқа муддатда жанг қилиш санъатини қандай қилиб ўрганиб олганига кўпчилик ажабланарди.

Унинг ротасида, яхши деҳқоннинг хўжалиги каби, доим ҳамма нарса жой-жойида, ҳаммаси саранжом-саришта эди. Масалан, унинг доим «эҳтиёт учун қолдирилган» миналари бўларди. Баъзан жанг натижасини ана шу миналар ҳал қиларди.

Бир пайт Селец-Холопеев қишлоғи ёнида шиддатли жанг бошланиб кетди. Виниченко ротаси барча миналарини сарфлаб бўлди, фақат «эҳтиёт учун» сақлаб қўйилга миналаргина қолди. Немислар эса тинмай ёпирилиб келишарди...

— Ҳа, бу тенгсиз жанг эди, — деб ҳикоя қилади ўша пайтда 80-корпусда штаб бошлиғи бўлган запасдаги генерал-майор В. Кувшинников, — гитлерчилар бизга қарши танкларни ташладилар, душманнинг пиёда аскарлари бизнинг миномёт батареямизга ҳужум қилди. Виниченко ротасида миналар тугаган эди.

Шунда лейтенант Виниченко: «Менинг ортимдан, олға, йигитлар!» — деб қичқирди-да, ўз миномётчиларини найзавозлик жангига бошлади. Улар душманни улоқтириб ташладилар.

Жангдан сўнг жангчилар чуқур қайғу ичида ўз командирлари атрофига йиғилдилар: севимли командирлари уларнинг қўлида жон берди. Виниченко қаттиқ яраланган бўлишига қарамай, охиригача жангни бошқариб турди. Уни шу ерга, тепалик ёнига жойлашган сокин Селец-Холопеев қишлоғига дафн этишди. Бу қишлоқни Белоруссияга қувноқ солдат Петр Виниченко ўз ҳаётини қурбон қилиш эвазига халос этган эди.

ЖАНГОВАР дўстлари олға боришлари учун олти қаҳрамондан тўрттаси шу ерда жонини фидо қилди. Галактион Размадзе билан Иван Борисевич тирик қолишди. Бироқ бу жангда улар қаттиқ яраланди, қалбларида унутилмас жудолик азоби қолди.

Размадзе билан ёнма-ён турибмиз. [illegible]

[illegible]

...етиб борди. «Фақат ўтказиб юбормаслик лозим, уларни тўхтатишим керак», — унинг фикри-ёди ҳозир ана шу эди. Шу пайт унинг кўзи фақат бир нарсани — полк позициясига яқинлашиб келаётган танкларни кўрарди, холос. У шошилмади: ҳозир бехато ҳаракат қилиш керак эди. Душман танклари илгари ҳам унинг устига шу йўсинда жуда кўп марта бостириб келганди. Шу боисдан ҳам Иван қаттиқ хавф қўрқув солган пайтда энг муҳими совуққонлик билан иш тутиш лозимлигига аллақачон ишонч ҳосил қилган эди. Бундай ҳолларда у доим аниқ ва пухта ҳаракат қилар, мияси равшан ва тиниқ ишларди.

Танклар жуда яқинлашиб қолди. Душман тўпининг стволи «мўлжал» излаб, аста бурила бошлади. Бундай кезларда, энг муҳими, бир лаҳзага бўлса-да, душмандан олдинроқ зарба бериш лозим. Шундаям мўлжални бехато олиш керак. Иван ана шундай лаҳзани «илғаб олишга», биринчи снаряднийқ тўғри мўлжалга йўллашга жуда моҳир эди. Тўп гумбурладию, душман танки бир силкиниб, тўхтаб қолди: унинг зирҳини аланга қоплади. Пулемёт ва автоматларимиздан ёғдирилган ўқ ёмғири эса душман пиёда аскарларини чил-парчин қилиб ташлади.

Борисевич иккинчи танкни мўлжалга ола бошлаган эди, бирдан даҳшатли гумбурлаш эшитилдию, улар турган жойни мудҳиш қуюн қоплагандек бўлди.

— Тирикмисиз, йигитлар? — дея сўради товуши хириллаб у, окопдан ўрмалаб чиқар экан.

Унга ҳеч ким жавоб бермади. Тўп ёнида пайдо бўлган чуқурдан қорамтир тутун ўрлаб турарди. Иван ҳаммасини тушунди. Шу заҳоти унинг қулоғига моторнинг гуриллаши эшитилиб, онги бирдан ёришгандек бўлди. У ўгирилиб, жанг майдонига қаради. Тўппа-тўғри замбарак томон душманнинг «тигр» танки бостириб келмоқда эди. Иван бир амаллаб тўп ёнига етиб олди. Тезда гитлерчиларнинг иккинчи танкининг ҳам зирҳини қоп-қора тутун чулғади.

Шиддатли жанг узоқ давом этди. Душман танкчилари, чамаси, тўғри снаряд келиб портлаганидан кейин ҳам жонга кириб, ҳеч қандай тўпчиларсиз, худди ўзидан-ўзи ўқ узаётгандек туюладиган бу ғалати замбаракни яксон этишдан умидларини узишган бўлишса керак, ортларига қайтиб кетишди.

Борисевич турган жойида замбаракнинг мажақланган лафети устига гурсиллаб қулади.

* * *

Уларнинг бари навқирон йигитлар бўлиб, таржимаи ҳоллари бир неча сатрнигина ташкил этарди. Аммо улар Улуғ Октябрь юлдузлари нур сочаётган мамлакатда яшар эдилар. Уларни Совет ҳокимияти, буюк партиямиз тарбиялаб етиштирди, уларнинг қалбига оташин ватанпарварлик, ўз халқи ва она-Ватанга садоқат туйғуларини жо қилди. Уларнинг аксарияти коммунистлар эди. Улар Белоруссияга етиб келганларида тажрибали жангчи эдилар. Москва ҳамда Сталинград бўсағасидаги жангларда улар сабот-матонатли бўлишни ўргандилар. Орёл ва Курск халқалари уларни ўтда toблади... Ана шу тепалик учун бўлган жангда ҳам улар она-Ватандан қурол олиб, унинг ҳимоясига кўксини қалқон қилган совет жангчисининг руҳан нақадар бардамлигини яна бир карра намойиш этдилар.

Солдатларимиз босиб ўтган машаққатли жанговар йўлда бундай тепаликлар озмунча бўлганми! Уларнинг кўпчилиги номсиз тепалар эди. Лудчици қишлоғи ёнидаги мана бу тепалик ҳам штаб карталарида 150,9 рақами билан белгиланган эди. Бироқ номсиз тепалар бўлмайди. Сиз билан бизга ўхшаб яшаган, қувонган, севган ва севилган йигитларимиз ҳалок бўлишган ахир бу тепаликда. Уларнинг эса исмлари, фамилиялари бор. Шундай экан, бу тепаликни қандай қилиб номсиз дейишимиз мумкин! Худди ана шунинг учун ҳам одамлар бу тепаликни энг муқаддас сўз билан — Қаҳрамонлар Тепалиги деб аташади.

Тепаликка сўнгги марта куз фаслида борган эдим. Одатдагидек у ерга Назар Адасев билан бирга бордим ва ҳар доимгидек бу ерларни муқаддас бир ҳаяжон билан айланиб чиқдим. Негадир менга доим бу ернинг тупроғидан ҳамон порох ҳиди келаётгандек туюлади, ерда сочилиб ётган сарғиш қайин япроқлари эса кўзимга патрон гильзасига ўхшаб кўринади...

Бу гал тепаликка қўшни қишлоқ мактабининг болалари ҳам келишган экан. Улар тантанавор саф тортишганича сукут сақлаб туришар, қирра бурун йигитча эса ҳаяжондан овози қалтираб шеър ўқирди:

Қутлуғ замин узра бораман бу чоқ,
Мен ерга авайлаб қўяман қадам.
Ўт ичра қолдилар йигитлар, шундоқ, —
Чекинмоқ мумкинмас ҳеч қачон, ҳеч ҳам.
Улар мен сингари йигирмадами?
Не ишлар қиларди улар, бегумон.
Юлдузлар чақнатар пойи қадами,
Кемалар сурарди юлдузлар томон.

Назар Адасев индамай шеърни эшитиб турар экан, аста кўз ёшларини артиб қўярди. Урушдан сўнг тепаликка биринчи марта келган Качурнинг ҳам кўзларида ёш милтиради. У Мартинов блиндажини зиёрат қилгач, бир вақтлар ўзининг команда пункти бўлган жойга борди-да, ўша унутилмас тунда полк байроғи олиб чиқилган ва энг яхши жангчиларини ҳужумга кузатган траншеяга тушди. Качур траншеяда турар экан, кўзларидан тинимсиз ёш оқарди. Урушнинг биринчи кунидан ғалабага қадар жанг қилган, унинг барча жаҳаннамларини кўрган, кўп марта ўлимнинг кўзига тик боққан командир йиғламоқда эди. Унинг ёнида турган полкдошлари буни кўриб сираям ажабланишмади.

Солдат йиғлар экан, демак, уни нимадир қаттиқ ҳаяжонга солган. Солдатнинг ҳаяжони — муқаддас ҳаяжон.

М. ШИМАНСКИЙ,
«Известия»нинг махсус мухбири.

Минск — Могилев — Москва.

(«ИЗВЕСТИЯ», 1975 йил 8 февраль).

Ахборот
Янгиликлар
Хабарлар

КЕЧАГИ ПОЧТАДАН

ТАЖРИБА АЛМАШДИЛАР

«Харезмская Правда» газета редакциясида қишлоқ мухбирларининг йиғилиши бўлди. Йиғилишда КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати ва қишлоқ мухбирларининг вазифалари ҳақида суҳбатлашилди. Редакция бўлимларининг қишлоқ хўжалик масалаларини ёритишдаги планлари билан таништирилди.

Йиғилиш охирида қишлоқ мухбирларидан бир группасига «Харезмская правда» газетасининг мукофоти топширилди.

С. АВЕЗМУРОДОВ.

КУН ТАРТИБИДА ВИЛТ

Қизил Байроқ орденли Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва мелиорациялаш инженерлари институтида ғўза вилтига қарши янги химиявий моддаларни қўлланиши ва синтези бўйича илмий-назарий конференция ўтказилди. Унда биологик жиҳатдан актив кимёвий моддалардан фойдаланиш ўз самараларини бераётгани таъкидлаб ўтилди. Конференцияда профессор Н. Мақсудов раҳбарлигидаги умумий химия кафедраси коллективининг бу соҳада эришилган муваффақиятлари учун Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг диплом, кумуш медаль ва пул мукофотларини олгани маълум қилинди.

Ҳ. ҲАКИМОВ.

ҚУЛАЙЛИК

Самарқандда ҳозирча иттифоқимизнинг 17 шаҳри билан бевосита телефон алоқаси ўрнатиш имкони бор эди. Яқинда ишга туширилган янги телефон автомат станцияси ёрдамида яна 10 шаҳар билан боғланиш имконияти туғилди. Энди код номерлари алоқа ўрнатилган шаҳарлар қаторига Москва, Боку, Владимир, Ереван, Киев, Ленинград, Минск, Саратов ҳам қўшилди.

М. МАРДИЕВ.

ҚАШҚАДАРЁЛИКЛАР МЕҲМОНИ

Полвон Казбек Магерамов бошчилигидаги Озарбайжон цирк ансамбли Ульянов райони марказида ажойиб томошалар кўрсатди. Қизиқарли ўйинлар, акробатика, гимнастика чиқишлари, беллашув каби томошалар қашқадарёликлар олқишига сазовор бўлди. Масхарабозлар Владимир Фрейзер билан Александр Низомий, артист Светлана Раевская ва ҳайвон ўргатувчи Люся Моникуляцияларнинг томошалари цирк ўйини мухлисларини мафтун этди.

Т. ҲАМИДОВ.

* * *

Шунингдек, наманганлик **А. Абдуғаниев, Ҳ. Комилов, А. Бекмирзаев, С. Болтабоев, С. Абдуқаҳҳоров,** сирдарёлик **Ҳ. Шукуров,** қашқадарёлик **Ч. Бердиев,** тошкентлик **М. Усмонов, А. Каримов, С. Каримов, А. Парпиев, С. Олмотов,** хоразмлик **Р. Ортиқов,** фарғоналик **А. Дадабоев, А. Сирожиддинов,** оддий солдат **Э. Юсупов,** самарқандлик **С. Мамасолиев, М. Раҳматов,** сирдарёлик **А. Бойсариев,** жиззахлик **Ю. Қудратов** ўртоқлар қизиқарли хат-хабарлар йўллашган.

Раъно Хусанова 10 йилдирки, Тошкентдаги «Малика» фирмасида тикувчи-моторист бўлиб ишлайди. У шу кунларда Буюк Ғалабанинг 30 йиллиги шарафига ярим йиллик планни бажариш иштиёқида фидокорона меҳнат қилаётир. Л. Глауберзон фотоси.

МИНОРАНИНГ ИККИНЧИ ЁШЛИГИ

Осетия тоғларида, Терек дарёсининг чап соҳилида мўъжиза рўй бериб, омон қолган қадимий нодир обида — Татартуп минораси қад кўтариб турибди. Ҳозир Ўзбекистондан келган рассомлар бу ерда таъмир ишларини олиб бормоқдалар. Деворлари пардозланган минора тез орада асл гўзаллигини касб этади.

Татартуп минорасини XIV асрда темир замонасидаги истеъдодли усталар барпо этган. 1829 йили унинг 21 метрлик тепасига А. С. Пушкин чиққан эди. У ўзининг шу обида тўғрисидаги таассуротини «Арзрумга саёҳат» асарида тасвирлаган. (ТАСС).

„БЕОЗОР“ ОДАМ

Фельетон

Шундай қилиб, олмалиқлик Абдуваҳоб Абдураҳмоновни таъриф-тавсиф қилиш фурсати етди. Мақтасанг, мақтагудек домла-да, ўзиям.

Домлажон йўлда боради. Институтга. Босайми, босмайми, деб ҳимо билан қадам ташлайди. Талабалари учрайди.

— Ассалому алайкум, — таъзим қилишади улар.

Абдураҳмонов, сен зумрашаларгаям аликми, дегандай мағрур ўтиб кетаверади.

Бир вақтлар шундай эди. Ҳозир Абдураҳмонов сувга тушган кулчадай юмшаб қолган. Икки қўли кўксида. Етти яшардан етмиш яшаргача бўлган инсон зоти борки, салом беришса-беришмаса, таъзим бажо қилаверади.

Домлажонга Олмалиқ шаҳар ички ишлар бўлими ходимларининг назари тушиб қолганини айтмайсизми! Кунда, кун ора йўқлаб туришади. Ана шундай пайтда оёғини қўлига олади-да, зинғиллаганича чақирилган хонага етиб боради.

— Мумкинми? — эшикни қия очиб, қаршисидаги масъул ходимга мўлтирайди. — Кираверсам майлими?

— Марҳамат.

— Пальтомни ечиб кирайми, ёки шундоқ кираверсам ҳам бўладими?

— Ихтиёр ўзингизда.

— Раҳмат.

Абдураҳмонов аста ичкарига киради-да, масъул ходим столи олдида кулибгина қўл қовуштириб туради.

— Стулга ўтирсам майлими?

— Марҳамат.

Домлажон, стулга бирор шикаст етиб қолмасин дегандай авайлаб ўтиради.

— Хизмат? Чақиртирган экансиз?

— Ҳа, чақиртирган эдик, — сўз бошлайди масъул ходим. — Факультетларингизга берилган енгил автомашинани нима қилгансизлар?

Абдураҳмоновнинг юраги шув этиб кетди. «Чақув бўлганга ўхшайди», — кўнглидан ўтказди у. Сир бой бериш ярамайди. Яхшиси, ўзини гўлликка солади.

— Э, нима дейсиз, ўртоқ. Шу, ман сизга айтсам, хотиндан толеим бўлмади-да. Олдингиси, ҳалиги Минжаҳон ҳадеганда касал бўлиб, онасининг уйига кетаверди. Тинкамни қуритди. Бор-е, дедим-да, баҳридан ўтдим. Икки бола унда қолди. Бир ўғил, бир қиз.

— Мен сиздан факультетларингизга берилган енгил автомашинани сўраяпман. Қаерда у?

— Ҳозир... Шошилманг.

Абдураҳмонов яна ўз достонини давом эттирди:

— Иккинчисига уйландим. Бу хотин ўз қўлимда ишлайдиган бир ўқитувчининг аёли эди. Икки боласи билан ундан ажралиб, менга тегди. «Кимнинг майли кимда бўлса, қўйиворинг, ўйнасин», — дейдилар. Шундай эмасми, ҳурматли ўртоқ?

Факультетимиздаги баъзи бировларга шу дастак бўлди. «Коммунист Абдураҳмонов икки оилани вайрон қилди. Тўрт болани қон йиғлатди», — деб редакцияга хат ёзишди. Ёзса ёзавермайдими! Менга деса, олдинги хотинимнинг бошида қандай ёнғоқ чаққаним, бунисини қайси йўллар билан ўзимга ром қилганим ҳақида, беш парда, ўн кўринишли комедия ёзишсин! Театрларда қўйиб: «Ҳой, одамлар, Абдуваҳоб Абдураҳмонов домланинг кирдикорлари бу турур»! — деб оламга жар солишсин.

Масъул ходим беихтиёр қотиб-қотиб кулди. Негаки, Абдураҳмонов бу ерда сўроқ бериш ўрнига қандайдир бир топилмас нусханинг ролини маҳорат билан ижро этаётган эди.

— Артист бўлиб кетинг-ей, — деди масъул ходим..

— Артист бўламан! Бўламан! Иложим йўқ! Ҳалиги гап, ҳозирги хотинимнинг аввалги эри билан ҳар куни факультетда дуч келиб қоламиз. У менга хўмраяди, мен унга ўқраяман. Бир-биримизни еб қўяй деймиз. Текин томоша. Студентларимиз бизни мириқиб томоша қилишади. Гоҳо аввалги хотиним институтга келиб, шовқин кўтаради: «Болаларингдан нега хабар олмайсан, номард?». Ана шу пайтда қочгани жой тополмай қоламан. Яна томоша. Мушук-сичқон ўйинининг худди ўзгинаси. Инсоф билан айтингчи, ҳурматли ўртоқ, ана шунақа арзимаган воқеалар ҳақида редакцияга ёзишнинг нима кераги бор? Тошкент политехника институтининг Олмалиқдаги кечки кон-металлургия факультети декани ўринбосари сифатида уларга айтадиган гапим шу: «Ҳой, устимдан арзнома ёзувчи домлалар. Бас қилинглар, бари бир иш чиқмайди!».

— Иш чиқмайди, дедимми, иш чиқмайди! — Абдураҳмонов ғазаб билан сўзида давом этди. — Собиқ рафиқам ва икки домла ёзган хатни редакция институтимиз маъмуриятига йўллади. Ана шундан кейин уч кишидан иборат комиссия тузилди. Улар Тошкентдан Олмалиққа келиб, текшириш ўтказган бўлишди. Анчагина қоғоз қораланди. Лекин мен-чи? Битта виговор олганимча қутулиб қолавердим. Факультетимиз партия ташкилоти секретари Климачев омон бўлсин, бошимга соябон бўлсин. У менга қаттиқроқ жазони раво кўрмайди. Аксинча, бир йўлини топиб, хат ёзган домлаларнинг таъзирини бериб қўяди. Ҳа, худди шундай бўлди.

А. Абдураҳмонов жаврай-жаврай кўнглини анча юмшатиб олди.

— Энди менга рухсатми? Иш вақтим бўлиб қолди, — у аста ўрнидан турди.

— Майли, ҳозирча бораверинг. Лекин «Газ-69» автомашинасини қаерга гумдон қилганингизни пухта ўйлаб юринг. Яна чақиртирамиз.

Домла Олмалиқ шаҳар милицияси биносидан бўшашибгина чиқди. «Машина! Ана шу машина оғримаган бошимга олтин исирға бўладиганга ўхшайди», — йўлда борар экан, тикилиб келаётган жазодан қандай қутулиб қолиш чорасини ўйларди.

Кўпларни қизиқтириб қолган автомашина воқеаси мана бундай. ТошПИнинг Олмалиқ шаҳридаги кечки кон-металлургия факультети деканатига енгил автомашина зарур бўлиб қолди. Бундай машина биринчидан, студентлар ишлайдиган корхоналар билан мунтазам алоқа қилиб туришда қулайлик туғдирса, иккинчидан, Тошкентга — институт ректоратига қатновни енгиллаштиради.

Факультет деканати Олмалиқ кон-металлургия комбинати маъмуриятига махсус хат билан мурожаат қилди. Илтимослари қаноатлантирилди. Декан ўринбосари А. Абдураҳмонов 1571 номерли ишонч қоғоз орқали машинани олиб кетди. Аслида, бу иш факультет хўжалик ишлари мудири П. Алёхинга топширилганди. Хўш, Абдураҳмонов нега ўзбошимчалик қилди?

Махсус ремонт орқали «Газ-67»дан «Газ-69»га айлантирилган 71-86 ТШГ номерли автомашина факультет хизматида деярли бўлгани йўқ. Юлдуз кўрмай жон берди. Қаердалиги ҳам ҳозирча номаълум. Олмалиқ шаҳар ички ишлар бўлими ОБХССидаги ҳужжатларга қараганда, уни А. Абдураҳмонов гумдон қилган.

Хўш, А. Абдураҳмоновнинг ҳомийлари! Энди бу гапга нима дейсиз? Бу гал ҳам домлажоннинг пешонасидан силаб: «Сен борсан-у, биз бормиз, хизматингга тайёрмиз», — дейсизларми?

Р. ИСҲОҚОВ,
У. ЮСУПОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.10 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.45 — Рус тили. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — Миллионлар ленинча университети (Москва). 20.00 — Сенинг замондошинг. 20.30 — Ўн минут музика. 20.40 — **«Ахборот».** 21.00 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Хоккей: «Крилья Советов»** — ЦСКА. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.00 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Топишмоқлар ва жавоблар. 19.30 — Тошкентнинг кўргазма заллари бўйлаб. 20.00 — 1975 йил қўшиқлари. 20.30 — Телефильм. 21.00 — Қўшиқ ҳамроҳимиз. 22.00 — ТОШКЕНТ. Жанговар постда. 22.30 — СССР халқ артисти Б. Қориева ҳамда республика халқ артистлари Д. Абдураҳмонова ва В. Васильевларнинг ижодий кечаси. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.25 — ТОШКЕНТ. 19.30 — Қизиқарли математика. 20.10 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 20.40 — Эстрада концерти. 21.10 — Тошкент янгиликлари. 21.25 — **Партия билети** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 13/II да **Анна Каренина,** 14/II да **Масхарабозлар,** 15/II да **Князь Игорь.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/II да **Қароқчилар,** 14/II да **Чақмоқ.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 13/II да **Фарғона тонг отгунча,** 14/II да **Хотинимнинг эри,** 15/II да **Жоним фидо.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/II да **Биринчи бўса** (12.00), 15/II да **Нон, қон, инсон** (19.00).

КИНО

Тонг — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (10.20, 15.00, 16.30, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 15.00, 19.00, 21.00), «МОСКВА» (12.30, 21.15).

Севишганлар қиссаси — «ҚОЗОҒИСТОН» (12.00, 13.00, 16.00, 17.00, 20.00), «ДРУЖБА» (11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 20.00), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Долзарб ой — «ЧАЙКА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (14.00, 16.30, 19.00).

Привалов миллионлари — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА
20 АПРЕЛДА
УКРАИНАНИНГ «МУЗ УСТИДА БАЛЕТ» БАДИИЙ-СПОРТ АНСАМБЛИНИНГ
ГАСТРОЛЛАРИ БОШЛАНАДИ

Ансамблнинг бадиий раҳбари ва саҳналаштирувчи — СССР халқ артисти ВАХТАНГ ВРОНСКИЙ.

Билетлар коллектив заявкалар бўйича сотилади.

Заявкалар — 1 апрелгача қабул қилинади.

ГУЛИСТОН ШАҲРИДА
1, 2 МАРТДА
1975 ЙИЛГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИ БИРИНЧИ ЧИҚАРИЛИШИ БЎЙИЧА
ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ
ЛОТЕРЕЯ БИЛЕТЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГ.

Тошкент халқ хўжалик институти коллективи Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министри Б. А. Абдураҳмоновга отаси

Абдураҳмон МАДЕРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✱ ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.
Р. 01224. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 37.